

TONG YULDUZI

O'zbekiston bolalari va o'smirlarining gazetasi

Gazeta 1929 yil 1 avgustdan chiqa boshlagan

№ 10 (66291)
2001 yil 9 mart, juma

Sotuvda erkin narhda

„Kamolot“ning markaziy bo'limlarida kutubxonalar tashkil etilsa. Ana shu ziyo maskanlarida yoshlar ongi, ma'naviyati, dunyoqarashini o'stiradigan manbalar, milliy istiqlol g'oyalarini chuqurroq singdirish, har bir yosh qalbida „Vatan yagonadir“ degan tushunchani mustahkamlashga yordam bergan bo'lardi.

Nodira HAMIDOVA,
Termiz shahridagi oziq-ovqat sanoat o'qituvchisi.

«Kamolot» yosh oilalarga e'tiborli bo'lishi, sharoitlari bilan yaqindan tanishgan holda ish olib borsa.

N.Sattorova,
Termiz shahri.

Harakat Dasturidagi to'rtta yo'nalishga yana bir yo'nalish **TURIZM** sohasida faoliyat ko'rsatishni kiritish lozim. Tuman yoshlarini «Kamolot» tashkiloti orqali sayohatlarga olib chiqish maqsadga muvofiq bo'ladi.

Romiton tumanidagi sport-internati maktabi
o'quvchilari

IZLANISH — MUVAFFAQIYATLAR GAROVI

Yetakchilarni maktabning urib turgan yuragiga o'xshatamiz. Chunki, bilimlar mamlakatining fuqarolari bo'lgan o'quvchilar ko'p vaqtini yetakchilar bilan birga o'tkazadilar. Axir, sinfdan tashqari o'tadigan har bir tadbir tashabbuskorlari yetakchilardir. «Iqtidorli bolalar»ning 10-tuman va viloyat ko'rik-tanlovida o'quvchilarimiz naqqoshlik, badiiy to'qish, xalq amaliy san'ati, duradgorlik va «Yosh qalamkashlar» ijodiy ishlari bilan muvaffaqiyatli qatnashdilar. Nurmuhhammad Xolmatov, Qimmat Abidinova, Dildora Rahmonova, Shuhrat Karimov va boshqalar maktabimiz faxridir.

Mana, hademay yurtimizda Navro'z nafasi ufuradi. Kattalar bilan bir qatorda o'quvchilar ham Navro'z shodiyonalariga katta tayyorgarlik ko'rmoqdalar. Ular maktab atrofini tozalash, mevali daraxtlar va turli gul ko'chatlarini o'tkazish ishlari bilan mashg'ul. Maskanimizni bundanda gullab-yashnashiga, dovrug'i jahon uzra yoyilishiga ozgina bo'lsa-da hissamiz qo'shilar ekan, bundan biz g'oyat mamnunmiz.

Hayotxon Haydarova,
Turdi Xolmirzayeva,
Andijon viloyati,
Buloqboshi tumanidagi
3-maktab yetakchilari.

Dasturning I bob, 4-bandidagi «Yoshlar muamimolarini hal etish bo'yicha turli bo'g'indagi davlat va jamoat birlashmalari bilan hamkorlik qilish» o'rniga: «Yoshlar muammolarini hal etish bo'yicha Harakatga tegishli vakolatlar berish», deb kiritish.

R.YO'LDOSHEV,
Peshku tumani IIB
voyaga yetmaganlar
bilan ishlash
bo'limi boshlig'i.

II bob, 3-bandiga: «7 yoshdan 14 yoshgacha bo'lgan «Bolalar» tashkiloti o'rniga «Qaldirg'och» yoki «G'uncha» tashkiloti deb yuritish».

Romiton tuman markaziy kasalxonasi shifokorlari.

MARHAMAT, SO'Z SIZGA...

Prezidentimiz «Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati tashabbus guruhi bilan bo'lib o'tgan uchrashuvlarida, «Jamiyat ma'naviy hayotida bo'shliq paydo bo'lishiga aslo yo'l qo'yib bo'lmaydi», degan edilar. Shunday ekan, yoshlarning «Kamolot» ijtimoiy harakati O'zbekistonning dunyo hamjamiyatiga qo'shilishiga katta imkoniyat yo'lini ochadi. Bu harakat XXI asrda yashaydigan avlodning ham ma'naviy, ham ijtimoiy jihatdan yetuk, barkamol qatlamini voyaga yetkazishga xizmat qilmog'i lozim.

Bugun «Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakatining Nizom va Dastur loyihalariga joylardan ko'plab taklif va istaklar kelyapti. Ayniqsa, bahsu munozaralarda qatnashayotgan faol yoshlarning aksariyatida o'rinni mulohazalar bildirilyapti. Respublikaning barcha viloyatlaridan kelgan takliflar bilan yaqindan tanishib chiqaymiz. Agar sizning ham qo'shimchangiz bo'lsa, marhamat, bizga yo'llashingiz mumkin. Quyida Buxoro va Surxondaryo viloyatidan kelgan ayrim takliflarni havola etamiz.

Nizomning II bob 5-bandiga: «Yetakchi» ko'krak nishoni o'rniga «Yoshlar lideri» nishoni tashkil etilsa.
Surxondaryo viloyati,
Boysun tumanidagi
15-maktab o'quvchilari.

Dasturning III bob 3-bandiga: Harbiy bo'limlarda ham harakat o'z ishini kuchaytirib, askar va yosh ofitserlar uchun turli xil ko'rik tanlovlari uyushtirilsa.
Shahnoza JABBOROVA,
Surxondaryo viloyati,
Sherobod tumanidagi 40-
maktab o'quvchisi.

Dasturning II bob 3-bandiga: «Umumta'lim maktablarining iqtidorli bitiruvchi o'quvchilariga oliy o'quv yurtlariga yo'llanmalar berish va shu toifadagi yoshlarga o'qishga kirishida imtiyozlar belgilash», so'zi kiritilsa.

T.QURBONOV,
Peshku tumanidagi
20-hunar bilim yurti
talabasi.

RAIS STIPENDIYASI

«Namuna» shirkat xo'jaligiga Erkinjon aka Maqsudaliyev yangi rais bo'lib kelganida, shirkat o'ramidagi maktablar ahvoli bilan tanishayotib, namunali xulqi, a'lo baholarga o'qiydigan, tartib-intizomli o'quvchilarga stipendiya berishni va'da qilgan edi. 33-maktabning Javlon Akbaraliyev, Shohsanam Matmurodova, Nilufar Hayitova, Umida Rahmonova, Oygul Rahmonova kabi a'lochi o'quvchilari shirkat raisi tomonidan ta'sis etilgan oylik 500 so'm stipendiyaning birinchi sohiblari bo'lishdi.

Zangor ABDURAIMOVA
Beshariq tumanidagi
33-maktabning 5-sinf o'quvchisi.

Yosh xonanda
Diyorbek MAHKAMOV:
— Eng yaxshi qo'shiqlarim
Sizga bag'ishlanadi, aziz opa-
singillar, hurmatli tengdosh
qizlar!

BAHOR

O'lkamizga fasllar kelinchagi bahor kirib keldi. Daraxtlar o'zining kelinchak libosini kiyadi. Bahorda havo toza, mayin shabada esib turibdi. Bahor darakchisi bo'lgan boychechak go'yo: «meni uzib ol» degandek iliq shamolda tebranadi. Bahor kelganda kishi o'zini yasharib ketgandek his qiladi...

Bahor - bu yangilanish, poklanish davri. Bahorda qahraton qishni eslatuvchi qora qarq'alar uchib ketadi. Ularning o'rmini chiroyli, nozik sayroqi qushlar egallaydi. Ariqdagi suvga termulib turganda kishi o'zini jannatdagidek his qiladi. Gir atrofingni yam-yashil daraxtlar o'rab olgan, ularning pushti rang gullariga nazar salsang, yoshingga yosh qo'shilgandek tuyuladi.

Kelmoqdadir go'zal bahor elimizga.

Mardlik kuyi chalinadi, dilimizda.

Endi ishlash, olamni yashnatish kerak.

*Yulduz NARZIYEVA,
Buxoro viloyati, G'ijduvon tumanidagi
6-umumiy o'rta ta'lim maktabining
8-"G" sinf o'quvchisi.*

YOSHLAR KAMOLI —
YURTIM JAMOLI

Yoshlarimizning ilm cho'qqilarini zabt etishi Vatanimiz taraqqiyotining kelajagidir. Hozirgi kunda ilmga chanqoq, tirishqoq yoshlar yurtimizning turli sohalarida topiladi. Jizzax viloyati, Forish tumani, Nurota tizmasi yon bag'rida joylashgan Garasha qishlog'ida ham bunday yoshlar ko'pchilikni tashkil etadi. Qishloq hududida joylashgan 18-, 38-, 77-, 78-, 79-maktablarda ustozlar o'gitidan bahra olayotgan o'quvchilar eng faol yoshlar hisoblanadi. Chunki bu maktablarda yoshlarning ilm olishlari uchun imkoniyatlar yetarli. M.Xolxo'jayev, O'.Lutfullayev, O'.Karimov, U.Shodmonov, M.Sunnatovlar barkamol avlod tarbiyasida o'z bilim va mahoratini sarflamoqda. Aynan Garasha o'g'il-qizlari tuman, viloyat, respublika fan olimpiadalarida faxrli o'rinlarga sazovor bo'lmoqdalar. Qishloq maktablari aro sport musobaqalari, fanlar bo'yicha turli bahslar, san'at kechalari o'tkazilmoqda. Qishlog'imiz yoshlarining ilm-ma'rifatga qiziqishi kun sayin ortib bormoqda.

*Toshkent shahrida
tahsil olayotgan talabalar
Qahramon USMONOV,
Rustam KARIMOV.*

VAZIFAMIZ — O'QISH

Men qishloq maktabida o'qiyman. O'quvchining to'la bilim olishi uchun shahar maktabi qatorida, qishloq maktablarida ham shart-sharoit yetarli bo'lishi kerak. Axir mustaqil yurtimizning kelajagi biz yoshlar qo'lida-ku. Shunday ekan, biz o'quvchilarning birinchi vazifamiz o'qish, o'rganish.

Biroq maktabimizda kimyo, biologiya, EHM kabi fanlardan o'qituvchilar yetishmaydi. Nima uchundir ishga kelgan yangi o'qituvchilar maktabni tark etadi. Buning sababini o'zimcha o'ylab ko'raman. Nazarimda maktabdagi sharoitning yaxshi emasligi, darslar o'z vaqtida o'tilmasligi bo'lsa kerak. O'quvchilar ayni o'qishning qizg'in pallasida uzum terimiga, paxta terimiga jalb qilinadi. Darslar shoshib-shoshib o'tiladi. Natijada o'quvchilarning bilimi ham haligiday...

Biz o'quvchilar bilimga chanqoqmiz. Lekin maktabimizdagi oddiy sharoitning ham yo'qligi bizni qiynaydi.

*Madina ERGASHEVA,
Toshkent viloyati,
Qibray tumanidagi 19-maktabning
9-"A" sinf o'quvchisi.*

OLMA URUG'I YIG'ISH
TANLOVI

Maktabimizda mustaqilligimizning 10 yilligiga bag'ishlab tanlovlar boshlandi. O'tkazilgan an'anaviy ko'rik tanlovda o'quvchilar surat chizish bo'yicha mahoratlarini namoyish etdilar. Tasvirda O'zbekistonimiz qiradirlari, tog'lari, qadimiy minoralari, tabiat go'zalligi o'z aksini topgan. Tanlovda Muxtorov Muxtor, Rahimov Doniyor, Ikromova Gulnozalar faxrli o'rinlarni egalladilar. Maktabimizning chizmachilik va rasm o'qituvchisi N.Rajabov tashabbusi bilan o'tkazilgan bu tanlov o'quvchilarda katta taassurot qoldirdi.

Maktabimizning yangi binoga ko'chib o'tganiga 3 yil bo'ldi. Maktabimiz atrofini mevali daraxtlar bilan boyitish va ekologik muhitni yaxshilash maqsadida «Olma urug'i yig'ish» tanlovi e'lon qilingan edi. Bu tanlov ham samarali yakunlandi. Bu tanlovda Jumanazarov Gulruh, Madaminov Ibrat, O'rinova Matlubalar aktiv ishtirok etdilar. Yig'ilgan urug'larni maktab uchastkasiga ekdik.

Ular unib chiqqandan keyin maktab tevarak atrofiga ekib chiqamiz. Hammamizga ma'lum, Xorazmda ekologiya muammosi yomonlashib bormoqda. Shuning uchun biz mevali va manzarali daraxtlarni ko'proq ekishimiz kerak.

Ushbu tanlov g'oliblari maktab ma'muriyati tomonidan rag'batlantirildi. Biz bunday tanlovlarni yana davom ettiramiz.

Gulnora RAHIMOVA,

MENING
YULDUZIM

Yulduzlar ko'p osmonda,
Goh miltillar, goh o'char.
Mening yulduzim bitta,
Qalbm tubiga ko'char.
Yo'ldosh kecha - kunduzim,
O'chmas mening yulduzim.
Bu - mening aziz yurtim!

ONAJONIM
O'YLASAM

Onajonim o'ylasam,
O'yim tamom bo'lmaydi.
Siz ham o'ylang, bolalar,
Lekin yomon bo'lmaydi.
Gar yig'lasa go'dagi,
Jonini ham beradi.
Chunki uning bolasi,
Bir kun odam bo'ladi.

*Nodira HAKIMOVA,
Toshkent shahar
Yunusobod tumanidagi
265-o'rta maktabning
6-sinf o'quvchisi.*

BIZNING ABDULLA AKA

Maktabimizda nemis tili fanidan dars beradigan ustozimiz Salomov Abdulla aka Olmoniyada o'z malakasini oshirib qaytdilar va bizga puxta bilim berish uchun kirishdilar. 3 yil davomida Olmoniyada huquqshunoslik ixtisosi bo'yicha o'qib, Eyutzburg universitetining magistrlik kursini tugallagan ustoz nemis yoshlarining o'qishlari hamda tabiatining go'zalligi haqida bizga gapirib, nemis tili faniga bo'lgan qiziqishimizni yanada orttirmoqdalar.

*Saida QODIROVA,
Navoiy viloyati, Xatirchi tumani
G'ayraty nomli 5-o'rta maktabning 8-sinf
o'quvchisi.*

DILNOZA
OPAMIZNI
QUTLAYMIZ

Bizning sevimli ustozimiz, tarix fani muallimasi — Dilnozaxon opadirlar. Ular juda shirinso'z va mehribonlar. Hamisha yuzlaridan tabassum arimaydi.

Har qanday savolimizga erinmasdan javob beradilar. Shuning uchun ham ularni hech tinch qo'ymaymiz. Biz ko'proq eramizdan avval bo'lib o'tgan voqealarga qiziqamiz. Bordi-yu biror dars bo'lmay qolsa, darrov opamizning oldilariga boramiz. Ular bizga qo'shimcha tarix darsini o'tadilar. Ayni kunlarda tarix darsligining oxirgi varag'i bilan ham tanishib chiqdik. Buning uchun opamizga rahmat.

Fursatdan foydalanib, Dilnoza opamizni 8 mart - xotin-qizlar bayrami bilan qutlaymiz.

*Nargiza NISHONBOYEVA,
Toshkent viloyati,
Chinoz shahri, Abu Rayhon
Beruniy nomli
1-maktabning
8-sinf o'quvchisi.*

BILAG'ON BOLALAR
DIQQATIGA!

Siz „Tong yulduzi“ gazetasi sahifalarida uchraydigan xatolarni albatta topib, bizga yozib yuboring. Chunki atayin bilag'on va topog'onligingizni sinash maqsadida harflar tushirib qoldiriladi yoki qo'shib qo'yiladi. Tinish belgilari o'z o'rnida ishlatilmaydi...

Maqsadimiz: bilimli bo'ling. Chunki osmonni yulduzlar, yerni esa bilimlilar bezaydi.

JAHONAGA KOMPYUTER

Yaxshi niyat — yarim davlat, deganlari rost ekan. Negaki, ezgu havas baribir insonni yaxshilik tomon yetaklaydi. Unga jahonga tatigulik qiz bo'lsin, deya ota-onasi yaxshi niyat bilan Jahona deb ism qo'yganlar.

Chindan ham Jahona zukko, zehni o'tkir, qobiliyatli, kitobga, bilim olishga ishtiyoqmand bo'lib o'sdi. Tabiiy va ijtimoiy fanlarga barobar mehr qo'ydi. U bilan tanishganimda 12 yoshli bu qizaloq poytaxtimizdagi 41-maktabning 10-sinfida o'qirdi. Iqtidorli o'quvchi sifatida juda ko'p ko'rik-tanlovlarda g'olib bo'lishga ulgurandi.

1997 yili Jahona Abdurasulova hayotida quvonchli voqea yuz berdi. Umumta'lim dasturini o'zlashtirishdagi o'ziga xos yutuqlari, dunyoqarashining kengligi uchun u Respublikamiz Prezidenti Islom Karimov sovg'asi — kompyuter bilan mukofotlandi. O'shanda 14 yoshli qahramonimiz maktabni tugatib, mustaqil hayot bo'sag'asida turgandi.

Oradan besh yil o'tib, u bilan yana uchrashish nasib etdi. Hozir Jahona Abdurasulova 17 yoshda. O'zbekiston Milliy Universiteti iqtisod fakulteti 4-kurs talabasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Davlat stipendiyasi sovrindori.

1999-2000 o'quv yilida esa u Navoiy nomli Davlat stipendiyasi sovrindori bo'lgan edi.

— *Jahona, bu yutuqlar o'z-o'zidan bo'lmagandir, albatta. Buning boisi nimada deb o'ylaysiz?*

— Albatta, biron bir narsaga erishish uchun mehnat qilish kerak. Bor kuchingni, qobiliyatingni, vaqtingni o'z oldingga qo'ygan maqsadga erishish uchun sarflashga to'g'ri keladi. Men orzularim ro'yobga chiqishi uchun doimo harakat qilaman. Agar o'z ustimda ishlasam, tanlovlarda g'olib chiqishimga ishonaman.

Vaqt o'tadi va undan samaraliroq foydalanib qolish kerak. Asosan yoshligimizda to'plangan bilim va malaka keyinchalik butun hayotimiz davomida asqotadi. Ko'cha-ko'ya bekor yurgandan ne foyda? Shuni o'rniqa loqal kitob yoki gazeta o'qisang, o'zingning mustaqil fikringga ega bo'lasan, mantiqiy tafakkuring o'sadi, inson har tomonlama rivojlanadi.

— *Aynan, Iqtisodiyot fakulteti xalqaro iqtisodiy munosabatlar bo'limini tanlashingizga nima sabab bo'lgan?*

— 1997 yilda men maktabni imtiyozli tugatdim va o'qishga kirdim. Hozirgi kunda men O'zbekiston Milliy Universiteti iqtisodiyot fakultetining Xalqaro iqtisodiyot munosabatlar bo'limining 4-kurs talabasiman. Prezidentimiz «O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida» asarini o'qib, men Xalqaro iqtisodiyot bo'limiga o'qishga kirishga qaror qildim. Chunki, hozirgi kunda O'zbekiston dunyoga yuz tutmoqda. Va boshqa davlatlar bilan bo'lgan munosabatlar nafaqat madaniy va do'stlik rishtalarini,

balki iqtisodiy aloqalarni o'rnatish bilan bog'liq. O'zbekistonimizni 165 mamlakat tan olgan, Vatanimiz BMT ga a'zo bo'lgani bilan men g'ururlanaman.

— *Ilmiy izlanishlaringiz haqida gapirib bering?*

— Bilasizmi, men oddiy iqtisodchi emas, iqtisodiy jarayonlarni oldindan aytib bera oladigan, tahlil qilib bera oladigan iqtisodchi bo'lmog'chiman. Shu maqsadda men janubiy-sharqiy Osiyo mamlakatlari moliya tizimini o'rganayapman. Va bu mamlakatlarda 1997 yilda boshlangan moliya tizimining inqirozi ustida ilmiy ish olib borayapman. Bu mavzuda 3 ta ilmiy maqolam bosilib chiqdi.

— *Kelajak rejalaringiz qanday?*

— Rejalirim ko'p, orzularim undan ham ko'p. Rejalirimdan biri — diplom ishini himoya qilish. Keyin magistraturaga kirib o'qish. Bu menga ilmiy ishni davom ettirish va tanlagan mavzuimni chuqurlashtirib o'rganish imkonini beradi.

Jahona bir ko'rinishda boshqalardan farq qilmasa-da, uning tinib-tinchimasligi, serg'ayratligi, o'ziga nisbatan o'ta talabchanligi, har kun, har soatdan unumli foydalana bilishi - aksariyat yutuqlarining bosh omilidir.

Jahona erishgan yutuqlarda albatta ustozlarining ham hissasi bor. Shunday bo'lsa-da, u o'z onasini birinchi ustoz, ilg'a mehr qo'ygan ilk kundan to hozirga qadar erishgan yutuqlarini onasi Oqila opa tufayli deb biladi. Chindan ham Oqila opa Jahonaning orzulari kamol topishida haqiqiy suyanchig'i, eng yaqin do'sti va sirdoshidir.

Jahonaning katta orzusi — onajonisining ishonchini, mehnatlarini oqlash. Bu ezgu maqsad yo'lida unga zafarlar tilab qolamiz.

Barno
FAYZULLAYEVA.

MO'JAZGINA QISHLOG'IM

Esimda, ko'cha-kuyda,
Chug'urlab yurganimiz.
Zilol suvli anhorda,
Qiyqirib suzganimiz.
Shinni-sharbatga to'la,
Kuzda serhosil bog'im.
Meni erkalab suygan,
Kamar degan qishlog'im.
Biz uchun jondan aziz,
Bir siqim tuprog'ing ham.
Bag'ringda yayrab o'sgum,
Baxt va shodlik mujassam.
Senga atab she'r bitdim,
Dildan qo'shiq aytgim bor.
Onajonim, qishlog'im,
Deydi qizing E'tibor.

E'tibor ALMATOVA,
Toshkent viloyati, Ohangaron
tumanidagi Hamid Olimjon
nomli 40-maktab o'quvchisi.

TULKI BOLASI

Oppoq qor ostida uxlaydi qirlar,
Nasiba izlaydi qarg'a galasi.
Ko'zimdan to'kilar armonli sirlar,
Onasin izlaydi tulki bolasi.
Qo'zg'alib keladi rangsiz izg'irin,
Qirmiz rang tovlanar kun botish tomon.
Sukunat tig'laydi cho'qqilar bag'rin,
Bir chittak chirqirar, ranglari somon.
Ko'zlarim yoshlari saqlaydi sukut,
Tulki bolasini etolmam unut.

Shohida GULTOYEVA,
Toshkent viloyati,
O'rta Chirchiq tumanidagi
10-maktabning

9→G→ sinf o'quvchisi.

HIKMAT

Baland tog'dan qulab tosh,
Gul qaddin yanchib o'tdi.
Ko'zlaridan oqib yosh,
Suv yuziga yiqildi.
CHO'kdi suvning qa'riga,
Yanchib o'tgan tosh go'yo.
Gulni esa kaftida,
Ko'tarib ketdi daryo.
Namoyon bo'ldi gulning,
Ko'z o'ngimda qismati.
Oqib keladi suvda,
Uzilgan suv hikmati.

Dilfuza MAJIDOVA,
154-maktabning
8→B→ sinf o'quvchisi.

PAPKAM

Kitoblarim papkamga,
Joylab ko'targan hamon.
— Xizmatdan toldim, —
deya,
Nolib qo'yar har zamon.
Qishin-yozin yelkamda,
Tushgandir-a ko'zingiz?
Kim kimning xizmatida,
Qani aytgim o'zingiz?
Zumrad TO'LABOYEVA,
O'rta Chirchiq tumani,
Changtepa qishlog'idagi
14-maktab o'quvchisi

ZULFIYANING QIZLARI

Aziz bolalar! E'tibor qilgan bo'lsangiz, O'zbekistonda Xalqaro xotin-qizlar kuni keng nishonlanadi. Chunki xotin-qizlarga hurmat, e'tibor, ularni e'zozlash xalqning azaliy odatidir. 8-mart O'zbekistonda qo'sh bayramlar kuni. Chunki shu bayram arafasida Zulfiya nomidagi davlat mukofotiga sazovor bo'lgan qizlar ro'yxati ham e'lon qilinadi. Bu mukofot o'tgan yil ta'sis etilgan. Mukofotga faqat O'zbekistonda emas, chet ellarda ham mashhur Hindistonning xalqaro Nilufar mukofotiga sazovor bo'lgan shoira Zulfiya nomi berilishi bejiz emas. Zulfiya mukofotiga nomzod qilib, o'z asarlarida Vatanga muhabbat, ozodlik tuyg'ularini zo'r badiiy mahorat bilan kuylagan qizlar ko'rsatiladi. Faqat adabiyat sohasida emas, ta'lim, fan, madaniyat, san'at sohasida yuqori natijalarga erishgan, el-yurt, muxlislar hurmatiga sazovor bo'lgan qizlar ham bu mukofot sohibi bo'ladilar. Biz sizni shu mukofotga nomzod qilib ko'rsatilgan qizlar bilan gazetamiz sahifalari orqali yaqindan tanishtirib borgan edik. Nihoyat, bahorning birinchi kunida kim mukofot sohibi bo'lgani ma'lum bo'ldi. Qizig'i va quvonchlisi shundaki, unvondorlarning aksariyati maktab o'quvchilaridir. Demak, bizning mamlakatimizda bilimi, ijodi e'shga qarab emas, balki iqtidorga qarab mukofotlanadi ekan. Demak, siz ham intiling, izlaning, mamlakatimizning oliy unvonlarini olishga shoshiling. Quyida Zulfiya mukofoti sovrindorlari bilan sizlarni tanishtiramiz.

ZULFIYA MUKOFOTI SOVRINDORLARI

Mamutova Diana Sabitovna — Qoraqalpog'iston Respublikasi Qo'ng'iro't tumanidagi 83-maktabning 7-sinf o'quvchisi.

Qo'chqorova Hilola Norqo'ziyevna — Andijon Davlat universiteti «Botanika va ekologiya» kafedrasida o'qituvchisi.

Rahmonova Navbahor Xalilovna — Buxoro viloyati Shofirkon tumanidagi 4-maktabning 11-sinf o'quvchisi.

Rajabova Dilfuza Shavkatovna — Jizzax Davlat pedagogika instituti qoshidagi iqtidorli o'quvchilar litseyining 11-sinf o'quvchisi.

Xolmaxmatova Shahnoza Baxtiyor qizi — Qashqadaryo viloyati Shahrisabz tumani Alisher Navoiy nomidagi 102-ixtisoslashgan maktabning 7-sinf o'quvchisi.

Isanova Zebiniso Xolmurodovna — Navoiy davlat konchilik instituti qoshidagi litsey-internatning 11-sinf o'quvchisi.

Mirzakparova Xolida To'ramirzayevna — Namangan viloyati Yangiqo'rg'on tumanidagi 33-maktabning 7-sinf o'quvchisi.

Asqarova Guljamol Shodmonovna — Samarqand viloyati Kattaqo'rg'on tumani «Hilol» gazetasining xodimi.

Zoyitova Shahlo Nabiyevena — Sirdaryo viloyati Mehnatobod tumani xalq ta'limi bo'limining yoshlar bilan ishlash bo'yicha mutaxassisi, 1-maktab o'qituvchisi.

Xolmurodova Zebiniso Bahodirjonovna — Surxondaryo viloyati Sariosiyo tumanidagi 4-maktabning 11-sinf o'quvchisi.

Turg'unboyeva Gulnoza Toshtemirovna — Toshkent viloyati Parkent tumanidagi 12-maktabning 11-sinf o'quvchisi.

Teshaboyeva Muhayyo Jo'raboyevna — Farg'ona viloyati Rishton tumanidagi 27-maktabning 9-sinf o'quvchisi.

Ro'zmetova Malohat Erkinboyevna — Xorazm viloyati Bog'ot tumani Bobur nomli 1-maktabning boshlang'ich sinf o'qituvchisi.

To'xliyeva Nargiza Boqijonova — Toshkent shahar Alisher Navoiy nomidagi Nafis san'at litseyining 11-sinf o'quvchisi.

2-дарс

ТАЛАБ ҚОНУНИ

Бирор товарга бўлган талаб миқдори, товарнинг нархидан бошқа яна бир қатор омиларга боғлиқ экани ҳақида гапирган эдик. Шундай бўлса-да, бу параграфда, талаб миқдорининг фақат нархга боғлиқ томонлари ҳақида тўхталамиз.

Келинг, олдинги параграфда Акромжон „кашф қилган“ қонуниятта яна бир бор қайтайлик:

Маҳсулотнинг нархи қанча паст бўлса, унга бўлган талаб шунча юқори бўлади, маҳсулотнинг нархи қанча юқори бўлса, унга бўлган талаб шунча паст бўлади.

Бу қонуниятни Акромжон ўзи учун бозорда, бевосита олди-сотди жараёнида „кашф қилган“ бўлса, иқтисодиётда бу қонун бир неча аср олдин кашф этилган бўлиб, ўз оти билан талаб қонуни деб аталади ва у қуйидаги кўринишда тавсифланса тўғрироқ бўлади:

Бошқа шароитлар ўзгармаган ҳолда, маҳсулотнинг нархи қанча паст бўлса, унга бўлган талаб шунча юқори бўлади. маҳсулотнинг нархи қанча юқори бўлса, унга бўлган талаб шунча паст бўлади.

Талаб қонуни, товар нархи билан унга бўлган талаб ўртасидаги ўзаро боғлиқликни, яъни талабнинг нархга нисбатан ўзгаришини аниқлайди. Бу ўзаро боғлиқлик кўпинча жадвал кўринишда берилади.

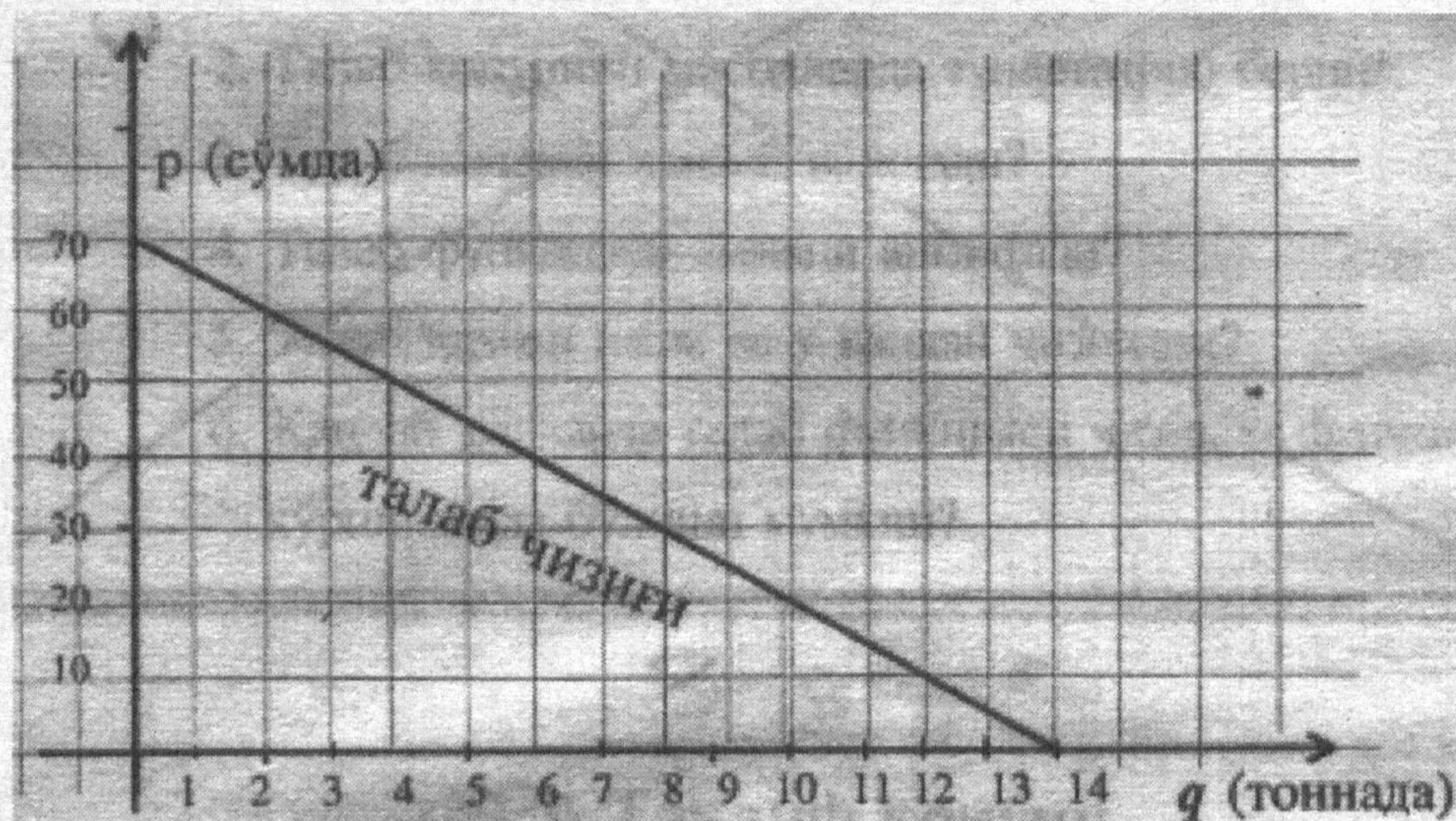
Масалан, олдинги параграфда тузган жадвалимиз мазкур бозордаги бодринг нархи билан унга бўлган талаб ўртасидаги боғлиқликни аниқлайди (1-жадвалга қаранг).

Бодрингта бўлган талаб миқдорини нархга нисбатан ўзгариши, талаб қонунига бўйсунуши керак. Ҳақиқатан, 1-жадвалдан кўринадик, мазкур бозорда бодринг нархи қанча паст бўлса, унга бўлган талаб шунчалик юқори бўлиб, кўп миқдорда сотилган (масалан, бодринг нархи 20 сўм бўлганда, 10 тонна сотилган), бодринг нархи қанча юқори бўлса, унга бўлган талаб шунчалик паст бўлиб, кам миқдорда сотилган (масалан: бодринг нархи 60 сўм бўлганда бор йўғи 2 тонна, 70 сўм бўлганда эса, ҳеч қанча сотилмаган).

Товарга бўлган талаб миқдорининг нархга нисбатан ўзгариши график ёрдамида тасвирланганда, анча кўرғазмали бўлиб, талаб қонуни яққол кўзга ташланади.

Келинг, юқоридаги жадвалга кўра, график чизишга уриниб кўрайлик. Бунинг учун текисликда Ор ўқини вертикал, Оқ ўқини горизонтал қилиб чизамиз. Ор ўққа товарнинг нархларини сўмларда белгилаймиз. Оқ ўққа эса товарга бўлган талаб миқдорини тонна-

ларда белгилаб чиқамиз. Шундан сўнг жадвалга кўра, координаталари (10;20), (8;30), (6;40), (4;50), (2;60), (0;70) бўлган нуқталарни текисликда белгилаймиз ва бу нуқталарни туташтириб чиқамиз. Натижада қандайдир тўғри чизикқа эга бўламиз. Бу чизик - талаб чизиги, деб аталади.

Бу графикдан талабнинг нархга нисбатан ўзгариши яққол кўришиб турибди. Яъни, Ор ўқ бўйича нарх пастга тушгани сари, Оқ ўқ бўйича талаб ортиб бораёпти.

Товар нархи билан бу товарга бўлган талаб миқдори орасидаги боғланишни нафақат жадвал, балки функция кўринишида ҳам тасвирлаш мумкин.

Кичик вақт оралиғи қаралаётганда, одатда талаб функцияси чизикли функция кўринишида бўлади. Масалан, талаб жадвалида берилган бодринг нархи билан унга бўлган талаб

$$p = -5q + 70$$

чизикли функция кўринишидаги талаб функциясидан иборат.

Умумий ҳолда, чизикли талаб функцияси

$$p = -kq + b$$

кўринишда бўлади. Бу ерда p - товар нархи, q эса бу товарга бўлган таклиф миқдорини ифодаловчи ўзгарувчилар, k ва b лар ўзгармас мусбат сонлар.

3-дарс

ТАКЛИФ ҚОНУНИ

Олдинги параграфларда, бозордаги товар нархининг, харидорларга нисбатан ўзгаришини таҳлил қилган эдик.

Энди товар нархига сотувчилар томонидан бўладиган таъсирни кўриб чиқайлик. Бу ерда ҳам бозорда сотилаётган бодрингнинг сифатини бир хил деб келишиб оламиз.

Айтайлик, бир бозорда бодринг 50 сўмдан, иккинчисидан 60 сўмдан сотилаёпти. Сиз сотувчи сифатида қайси бозорга бориб бодринг сотган бўлар эдингиз?

Албатта бодринг қимматроқ сотилаётган иккинчи бозорга бориб сотган бўлар эдингиз. Нафақат сиз, балки бошқа сотувчилар ҳам ўз маҳсулотларини қимматроқ бозорга олиб бориб сотилари келади.

Демак, бозорда товарнинг нархи қанча юқори бўлса, сотувчилар бу бозорга шунча кўп миқдорда товар олиб келади, деган хулосани айтишимиз мумкин экан. Сотувчиларнинг бозорга сотиш учун олиб келган товар миқдори иқтисодиётда таклиф, деб аталади.

Шундай қилиб, юқоридаги хулосамизни бошқача:

Бошқа шароитлар ўзгармаган ҳолда, бозорда товарнинг нархи қанча юқори бўлса, сотувчилар бу товардан шунча кўп таклиф қиладилар, товар нархи қанча паст бўлса, таклиф ҳам шунча кам бўлади, деб ифодалашимиз ҳам мумкин.

Бу жумла - таклиф қонуни деб юритилади.

Агар Акромжон бодринг сотаётган бозорга бориб, бир кун ичида, турли нархлардаги бодринглардан бозорга жами қанчадан таклиф қилишганини суриштириб аниқласак, таклиф жадвали деб аталмиш қуйидаги жадвалга келамиз.

2-жадвал

№	Бодринг нархи	Таклиф қилинган бодринг миқдори (тоннада)
1.	80 сўм.	14
2.	60 сўм.	10
3.	40 сўм.	6
4.	20 сўм.	2
5.	10 сўм.	0

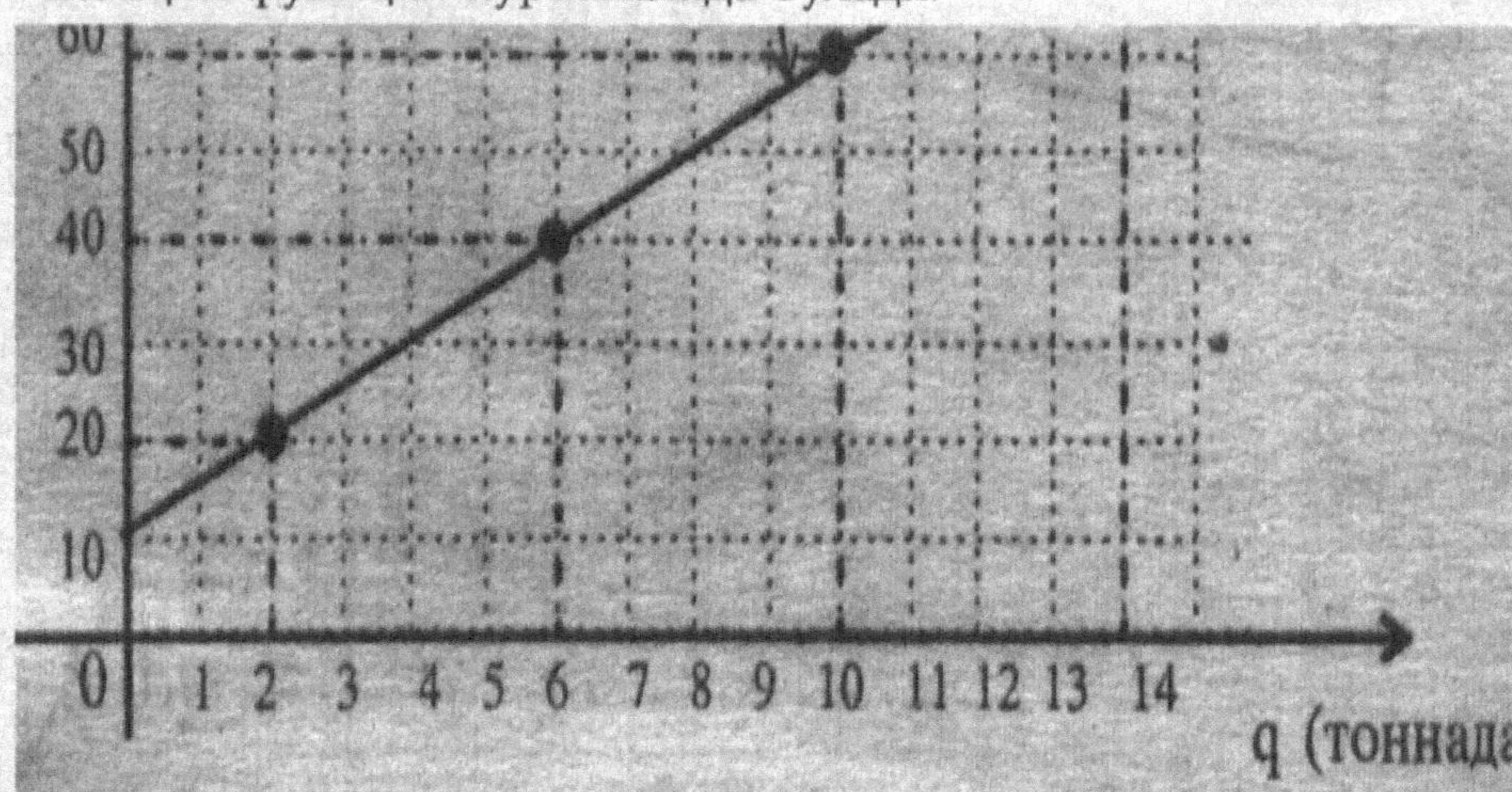
Таклиф жадвалингиздан кўриб турганингиздек, қиммат нархда таклиф қилинаётган бодринг миқдори кўп, нарх камайиб борган сари таклиф қилинаётган бодринг миқдори ҳам камайиб бораёпти, яъни бозорда таклиф қонуни „ишляпти“.

Таклиф жадвалидаги маълумотлардан фойдаланиб, олдинги параграфда талаб жадвали учун бажарилган ишларни амалга оширамиз. Текисликда нуқталарни белгилаб, туташтириб чиқсак, расмда тасвирланган чизикни ҳосил қиламиз. Бу чизик таклиф чизиги деб юритилади.

Таклиф қилинаётган товар миқдори билан унинг нархи орасидаги боғланишни таклиф функцияси ифодалайди.

Таклиф функциясининг графикига таклиф чизиги деб аталади.

Кичик вақт оралиғи қаралаётганда одатда таклиф функцияси чизикли функция кўринишида бўлади.

Масалан, юқоридаги таклиф жадвалида берилган, бодринг нархи билан таклифи орасидаги боғланиш,

$$p = 5q + 10$$

чизикли функция кўринишдаги таклиф функциясидан иборат.

Умумий ҳолда, чизикли таклиф функцияси

$$p = k_1q + b_1$$

кўринишда бўлади. Бу ерда p - товар нархини, q - таклиф миқдорини ифодаловчи ўзгарувчилар, k_1 ва b_1 - ўзгармас мусбат сонлар.

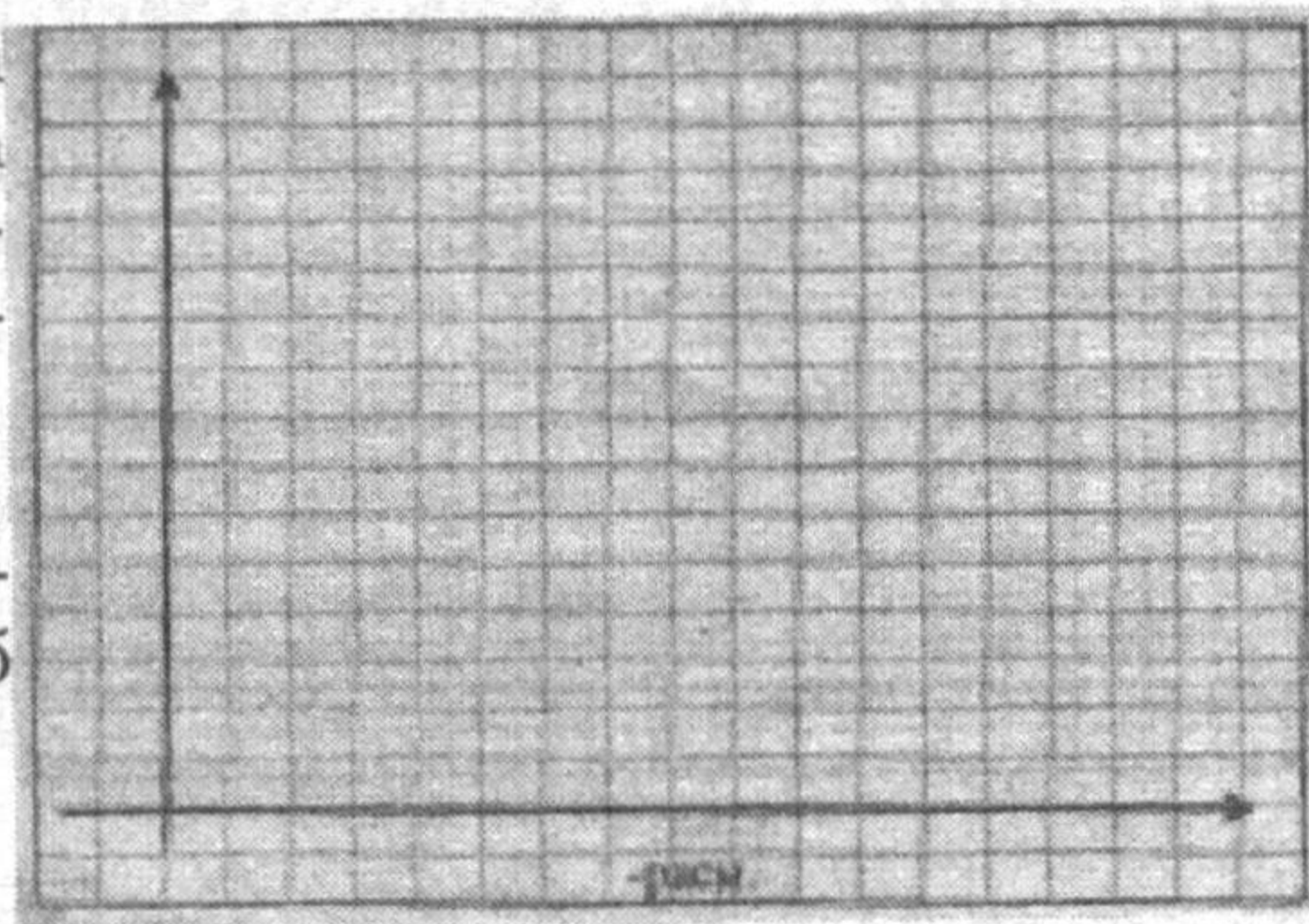

2 - топшириқ ТАЛАБ ҚОНУНИ

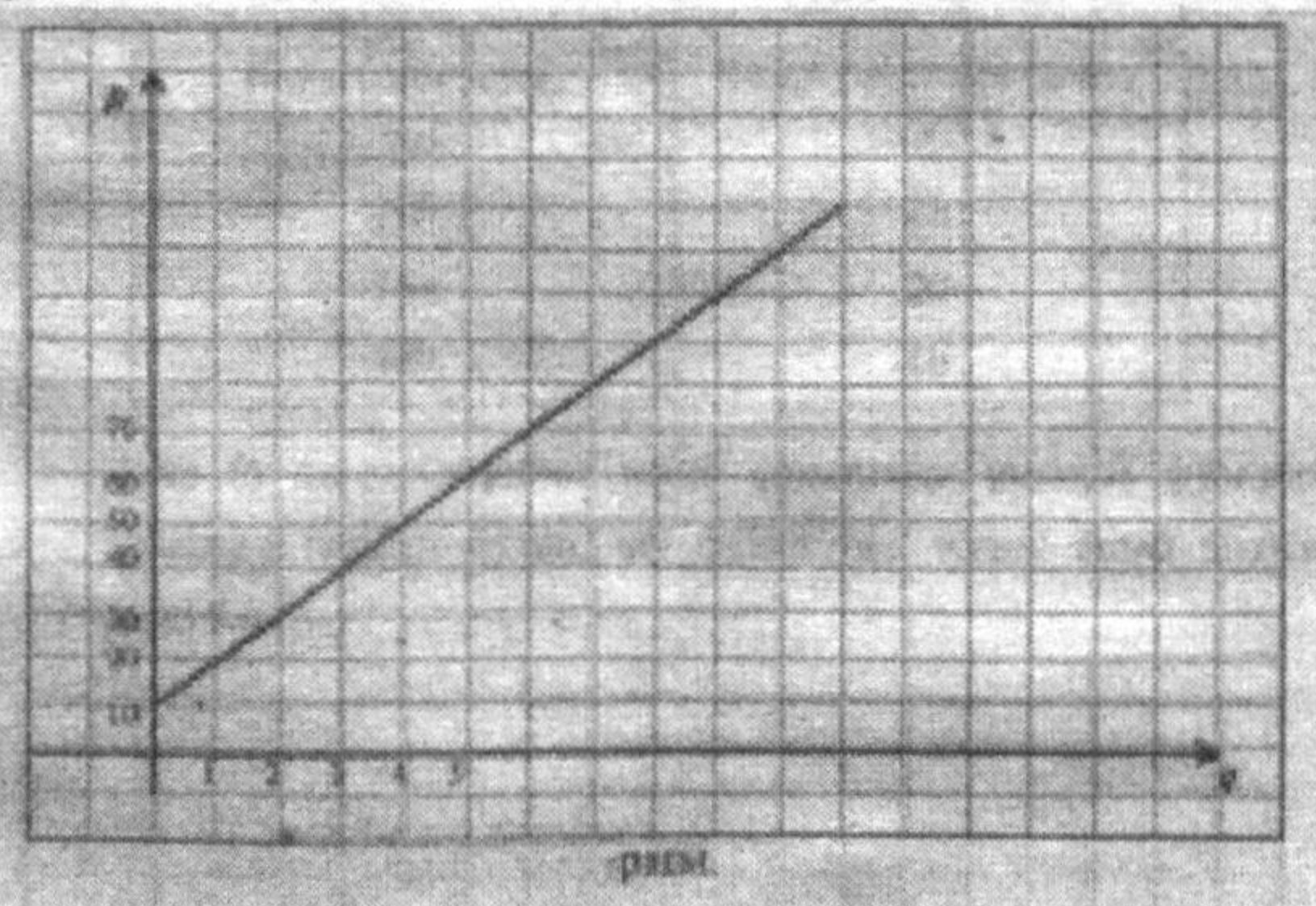
1. Талаб қонунини баён қилинг.

Жавоб: _____

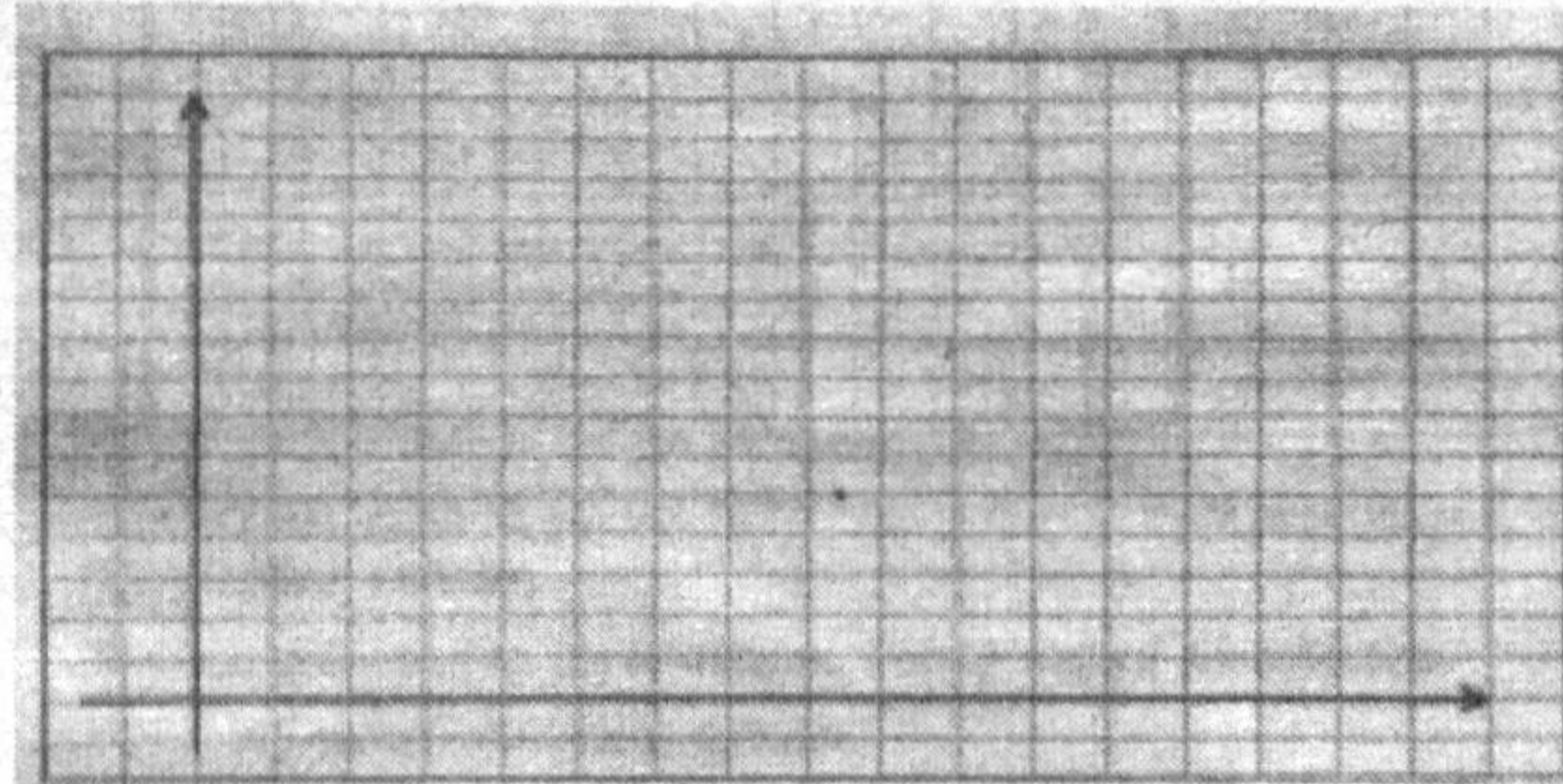
2. Олдинги мавзу бўйича уйга берилган 6-машқдаги картошка талаб жадвалига мос талаб чизигини чизинг (талаб функцияси чизикли деб фараз қилинсин).

3. Вақт ўзгариши билан бу талаб чизиги қуйидагича бўлиб қолиши мумкинми? Нима учун?

4. Бозорда пиёзнинг талаб функцияси $p = -10q + 60$ кўринишда берилган. Унга мос жадвал тузиб, талаб чизигини чизинг.

5. „Pentium - S“ маркали компьютернинг талаб жадвали қуйидагича бўлсин:

Нарх (минг сўм)	Талаб миқдори (дона)
200	50
250	40
350	20
400	10

3 -топшириқ ТАКЛИФ ҚОНУНИ

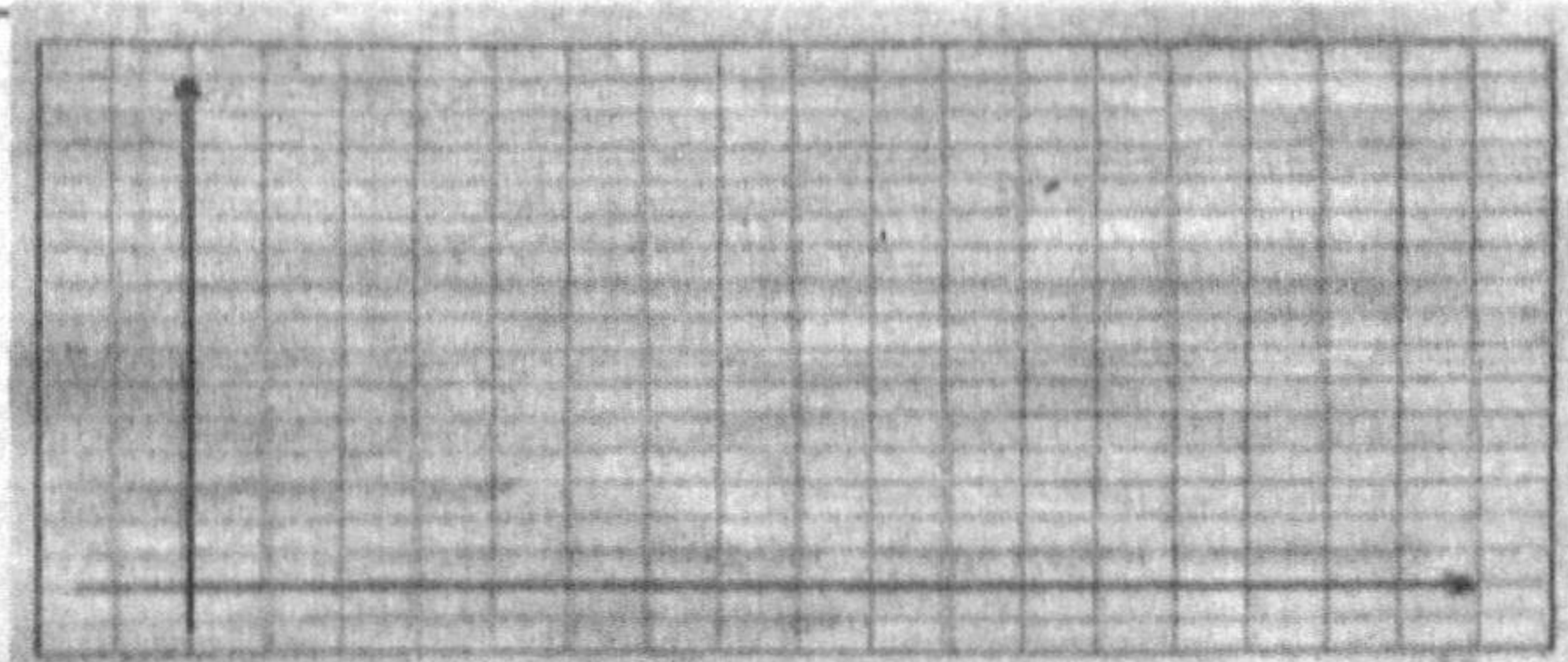
1. Жумланинг маъносини сақлаб тўлдилинг.
Сотувчиларнинг _____ бозорга _____

_____ таклиф деб аталади.

2. Пиёзнинг таклиф жадвали қуйидагича бўлган.

Пиёз нархи (сўмда)	Таклиф миқдори (тоннада)
5	0
10	2,5
15	5
20	7,5
25	10

Бу жадвални шархланг ва таклиф чизигини чизинг.

3. Қуйидагиларга ўз муносабатингизни билдириб, тўғрисида „Т“, нотўғрисида „Ё“ ҳарфларини қўйинг.

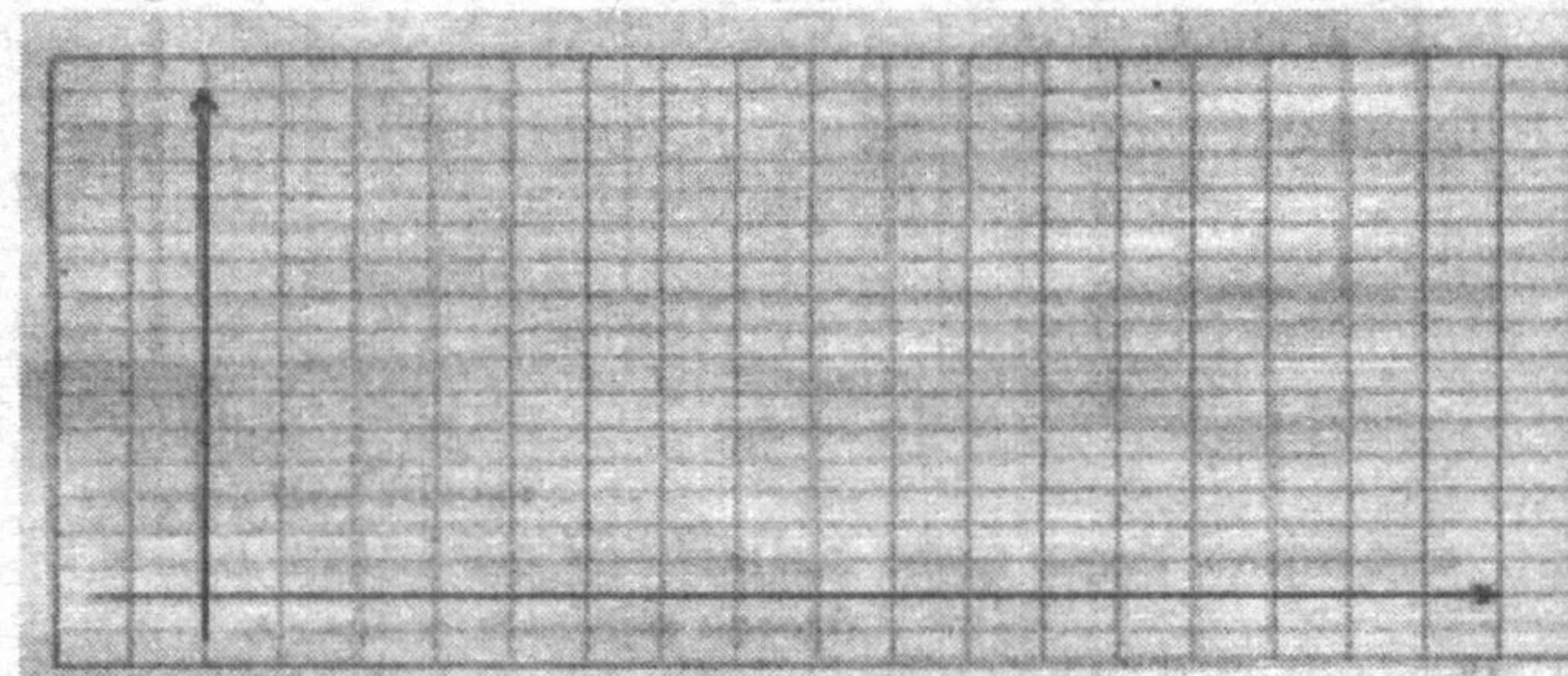
1. Бошқа шароитлар ўзгармасдан, товар нархи ошганда таклиф миқдори камаяди.

2. Пиёзнинг нархи ошганда, автомобилнинг таклиф миқдори камаяди.

3. Оёқ кийими бирор турининг нархи ортганда, шу оёқ кийимнинг таклифи ҳам ортади.

4. Аёллар кўйлагини бирор турининг нархи пасайганда, шу кўйлакнинг таклифи ҳам камаяди.

Агар бу компьютернинг талаб функцияси чизикли функция эканлиги маълум бўлса, шу функцияни топиб, талаб чизиги чизилсин.

6. Тўғрисида топинг.

Бошқа шароитлар ўзгармасдан, товар нархи камайганда

- А) талаб миқдори ортади.
В) талаб миқдори ўзгармайди,
С) талаб миқдори камаяди.
Д) талаб чизиги ўзгаради.

7. Қуйидаги саволларга ўз муносабатингизни билдилинг.

Саволлар. Жавоблар.

Талаб миқдори нарх билан харидорлар сони орасидаги боғланишга боғлиқми? Ҳа. Йўқ.

Харидорлар сони ўзгармаса ҳам талаб миқдори ўзгариши мумкинми? Ҳа. Йўқ.

Нарх ортганда талаб миқдори ўзгармай қолиши мумкинми? Ҳа. Йўқ.

8. Қуйидаги функцияларнинг қайсилари талаб функцияси бўлиши мумкин?

1. $p = -2q + 4$; 2. $p = \frac{1}{2}q - 5$; 3. $p = -\frac{1}{20}q + 10$;
4. $p = 10q + 4$;

А) Ҳаммаси; В) 1 ва 2; С) 2 ва 3;

Д) 3 ва 4; Е) 1 ва 3;

4. Қуйидаги функцияларнинг қайсилари таклиф функциялари бўлиши мумкин?

1. $p = 3q + 10$ 2. $p = -3q + 10$

3. $p = \frac{1}{10}q + 10$ 4. $p = -4q + 10$

А) Ҳаммаси; В) 1 ва 2; С) 3 ва 4; Д) 1 ва 3; Е) 2 ва 4;

5. Таклиф қонунини баён қилинг.

Жавоб: _____

6. Математика фанидан сизларга маълумки, иккита нуқтадан фақат битта тўғри чизик ўтказиш мумкин. Агар оқ-қора телевизорларнинг нархи 5 минг сўм бўлганда, таклифи 100 дона, рангли телевизорларнинг нархи 40 минг сўм бўлганда, унинг таклифи 300 дона бўлган бўлса, шу маълумотларга таяниб, тўғри чизикдан иборат телевизорларнинг таклиф чизигини чизса бўладими? Жавобингизни асосланг.

7. Карамнинг таклиф жадвали қуйидагича:

Нархи (сўмда)	Таклиф миқдори (тоннада)
10	2
16	4
19	5
25	7

бўлса, чизикли функциядан иборат карамнинг таклиф функциясини аниқлаб, таклиф чизигини чизинг.

8. Нотўғрисида топинг.

Олдинги машқдаги карамнинг таклифи:

- А) муайян вақт учун тузилган ва вақт ўтиши билан ўзгариши мумкин.
В) муайян ҳудудга нисбатан тузилган, бошқа ҳудудларда бошқача бўлиши мумкин.
С) келаси йили шу вақтда худди шунингдек бўлади.
Д) қўшни бозордаги карам нархи ўзгарганда, ўзгаради.

YETTI MO'JIZANING BIRI

Qadimgi Misr fir'avnlari toshdan o'zlari uchun ulkan piramidalar - maqbaralar, saroylar, ibodatxonalar va devorli istehkomlar qurdirishgan. Piramida - bu qadimgi Misr fir'avnlarning maqbaralari bo'lib, unga vafot etgan fir'avn dafn etilgan. Piramidalar misrlik fir'avnlarning kuch-quvvatining ramzi ham bo'lgan.

Piramidalar orasida eng yuksagi va hashamatlisi fir'avn Xufu maqbarasi hisoblanadi. Uni Xufuning o'zi 5 ming yil ilgari qurdirgan. Piramidaning balandligi 150 metrga yaqin bo'lib, hozirgi holati 147 metrni tashkil qiladi, vaqt o'tishi bilan piramida yerga (singanligi) cho'kkanligi bilan bog'liq. Piramidaning har bir tomoni 233 metrga teng, uning atrofini aylanib chiqish uchun 1 km.ga yaqin yo'l bosib o'tish kerak. Uni qurish uchun silliqalanib, jilo berilgan ikki million uch yuz mingdan ortiq harsang tosh plitalar ishlatilgan. Toshlarining eng kichigi 2.5, kattasi 15 tonnadan ziyod bo'lgan. Bu piramidaning qurilishiga 30 yil ketganligi haqida Yunon tarixchisi Gerodot yozib qoldirgan. Piramidaning qurilishiga yuz mingdan ziyod kishi jalb etilgan. Qurilish vaqtida qullar, ishga jalb qilingan dehqonlar va hunarmandlarning ko'pchiligi o'lib ketganlar.

Fir'avn Xavraning buyrug'iga binoan ehrom yoniga tog'dek sag'ana bilan birga bosh qismi odam boshiga o'xshatib ishlangan, tana qismi sher shaklida qoya barpo etgan. Yunonlar bu haykalni sfinkslar deb atashadi. Sfinks obrazi kuchlilik ramzini ifodalaydi. Misr mahalliy aholisi uni Abu Havi, ya'ni — dahshat otasi deb yuritadi.

Asrlar osha bu qadimiy obidalarni qay yo'l bilan qurilganligi jahon me'morlari oldida sirlicha qolmoqda. Faqat olimlar tomonidan quyidagicha taxmin bizgacha yetib kelgan, unga ko'ra, ehromlar suv yoki qum yordamida aql bovar qilmas darajada balandlikka ko'tarilgan, degan fikrga kelgan. Misr ehromlarining yana bir sirli tomoni shundaki, maqbaraga sayyohlar xaritaga kiritilgan yo'l bilan kiritiladi, xaritasiz kirgan odamlarning qaytib chiqish

olmaganliklari haqida turli mish-mishlar mavjud bo'lsa-da, ehromlarni ko'rish uchun butun dunyodan sayyohlar tashrifi davom etmoqda. Eng qiziqarlisi shundaki, fir'avnlarning qabr toshlariga, kimki ularning tinchini buzsa, u o'limga mahkumdur, degan so'zlar yozib qo'yilgan.

Qadimgi Misr kishilik madaniyatining eng qadimgi markazlaridan biri hisoblanadi. Qadimgi misrliklar 6—7 ming yillar muqaddam jahonda birinchilardan bo'lib yuksak madaniyat yaratganlar. Dunyodagi dastlabki yozuv ham Misrda kashf etilgan.

Qadimgi Misr fir'avnlarning maqbaralari dunyodagi yetti mo'jizaning biri sifatida kishilarning aqlini shoshirib, hayratini oshirib kelmoqda.

SHIFOBAXSH YOVVOYI

Yovvoyi murch daraxti G'arbiy va Sharqiy Osiyoda, Bolqon yarim folida, kichik Osiyoda keng tarqalgan. Kavkaz, Qrim va O'rta Osiyoda tog', vodiylarida, daryo va soy bo'ylarida yovvoyi holda o'sadi. O'zbekistonda esa uning 2 turi uchraydi. U o'zining uzun bo'yi, chiroyli barglari, binafsha gullari bilan kishini o'ziga maftun etadi. Bu gulning bargi, guli va mevasida efir moylari mavjud. U havoni mikroblardan tozalaydigan fitonqidlarga ham boyligi bilan ajralib turadi. Ibn Sino o'zining «Tib qonunlari»da yovvoyi murch quyidagi kasalliklarga foyda bo'ladi, deb yozadi.

Bu o'simlikning bargidan tayyorlangan damlama bilan darmonsiz, kamquvvatli kishilarni davolash mumkin. Yovvoyi murchdan tayyorlangan dori foydalidir. Qaynatmasi ilon chaqqanda, quturgan it tishlaganda foydali hisoblanadi. Xalq tabobatida u turli kasalliklarni davolashda foydalanilgan.

Yovvoyi murch ziravor o'simlik sifatida ham katta ahamiyatga ega. U pomidor, olma hamda konservalashda qora murch o'rnida ishlatiladi.

NEGA "TILLA" DEB ATALADI?

Limon juda keng maydonda, yovvoyi holda, vatani Janubiy-Sharqiy Osiyoda o'sadi. Limonning tilla rangli mevalari, xushbo'y hidi va shifobaxshligi bilan tarqalib ketgan. X asrda arablar uni Falastinga olib kelishadi. XIV asrda Italiyaga birinchi bor keltirilgan va tezda butun Ovropa bo'ylab tarqalgan. O'zbekistonga esa 1934 yili olib kelinadi. Ayni paytda u bizda limonariyalarda o'stiriladi.

Limon so'zi forschada „Tilla daraxti“ degan ma'noni anglatishi bejiz emas, haqiqatdan ham mevasining tovlanib turishi tillaning o'zginasi. Limon daraxtining bo'yi 3-7 metrgacha, doim yashil rangda bo'ladi. Gullari mayda, oq rangli, o'ta xushbo'y. May-iyun oylarida gullab, mevasi noyabr, dekabr oylarida pishadi.

Limon odatda yangiligida choy bilan iste'mol qilinadi. Mevasidan murabbo, sharbat, marmelad tayyorlanadi. Qandolatchilikda va atir-upa sanoatida keng ko'lamda qo'llaniladi. Uning yangi ajratib olingan shirasi go'shtli taomlarda, ayniqsa, kabobga qo'shilsa, huzur baxsh etadi. Shirasi turli dog'larni ketkazishda ishlatiladi.

Limon mevasining kimyoviy tarkibida qand organik kislotalar, glyukozidlar, turfa darmon-dorilar, mineral moddalar bor.

Zamonaviy hamda xalq tabobatida limon mevasi shifobaxsh hisoblanadi. Chunki u turli xil xastaliklarni davolashda yaxshi naf beradi. Hozirda limon daraxti yer yuzining turli mintaqalarida yetishtirilmoqda. Ayrim davlatlar limonni eksport qilish orqali katta miqdorda foyda olmoqdalar. Shuning uchun uni tilla deb atashsa kerak.

KAPITOLIY QACHON QURILGAN?

Vashingtondagi Kapitoliy binosi (Kolumbiya okrugi)da Amerika Qo'shma Shtatlari Kongressi qonunlarini muhokama va qabul qiladi. Kapitoliy - xuddi shuningdek Prezident inauguratsiyasi (davlat boshlig'i o'z lavozimini egallaydigan tantanali marosim) o'tkaziladigan dargoh.

Ushbu mahovatli, teran taassurot uyg'otadigan bino, Vashington ufqida mag'rur qad rostlab turibdi. Keng ko'chalar xuddi g'ildirakning parraklari singari Kapitoliydan chor atrofga taralib ketadilar.

Kapitoliy poydevoriga birinchi g'isht 1793 yilda Jorj Vashington tomonidan qo'yilgandi. Imoratning Virjiniyadan keltirilgan qumtoshdan tiklangan bosh qismi 1793 yildan 1828 yilga qadar bunyod etilgan bo'lsa, Senat va Vakillar palatasi joylashgan qanotlari Massachusets shtatidan tashib keltirilgan oq marmardan 1851-1856

yillar davomida qurilgan edi.

Kapitoliyning 86 metr balandlikka

yuksaltirgan po'lat gumbazini

ozodlik haykali bezab turadi.

Amerikalik

Tomass

haykaltarosh

Krouford tomonidan

ishlangan bu haykal Fuqarolar

urushi kezlarida 1862 yili gumbazga

qo'ndirilgan edi. Avraam, Linkoln uning

o'rnatilishini kuzatib turardi va 35 ta artilleriya

zambaraklari bayramona mushak otib, bu voqea haqida jar

soldilar. Gumbaz gardishini qurshab turgan 36 ustun o'zida gumbaz

qurilayotgan pallalarda Ittifoqqa kirgan shtatlar ramzini

mujaassamlashtirgandi.

Kapitoliy bir necha bor qaytadan qurilgan. U 1812 yilda urush paytida britaniyaliklar tomonidan yoqib yuborilgan edi. Olov tomning ilk yog'och qoplamasini, ichkarining salmoqli qismini va bir talay marmar ustunlarini vayron qilgandi. 1961 yilda Kapitoliyning Sharqiy fasadi qaytadan ta'mirlandi. Aynan Sharqiy fasad pillapoyalarida AQSH Prezidenti inauguratsiya kunida qasamyod qiladi.

Oliy Sud va kongress Kutubxonasi Kapitoliy bilan yonma-yon joylashgan. Oq marmardan qurilgan Sud binosi qonun muhimligi va pokizaligining ramzi. Bu dargohda Qo'shma Shtatlar oliy sudining to'qqiz nafar sudyasi uchrashadi va majlislar o'tkazadi.

Oydin **FAYZULLAYEVA**

tayyorladi

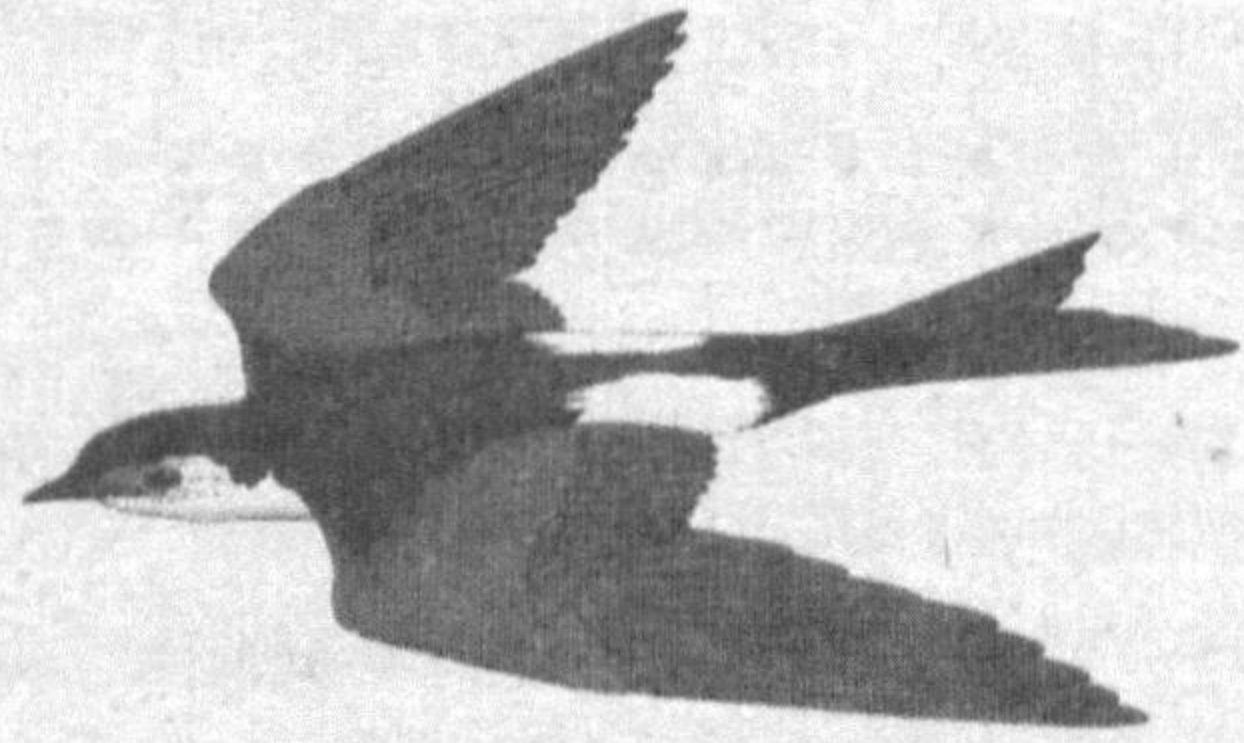
QALDIRG'OCHLAR NEGA

PASTLAB UCHADI?

Yoz kezlari barcha qishloq va shaharlarda qaldirg'ochlarni uchratish mumkin. Ular juda chiroyli bo'lib, tanasining orqasi ko'kimtir qora, qorin tomoni oq, peshona va bo'yni qizg'ish va qo'ng'ir bo'ladi, qanotlari ingichka va uzun, dumi uzun bo'lib, ikkiga ajralgan bo'ladi. Oyoqlari kalta va kuchsiz bo'lgani bois ular doim havoda uchib yurishadi. Avgust oyi, sentyabr boshlarida qaldirg'ochlar gala-gala bo'lib, daryo yoki ko'l bo'ylarida uchishadi va daraxt shoxi yoki simyog'ochlarga qo'nib, chug'urlashib sayrashadi.

Qaldirg'ochlar kasallik tarqatuvchi pashsha, chivin, qo'ng'iz, kapalak kabi zararkunanda hashoratlarni qirib, katta foyda keltiradi.

Yomg'ir yog'ish oldidan namgarchilik vaqtida qaldirg'ochlar pastlab uchadilar. Chunki yomg'ir yog'ish oldidan jonivorlar namligi oshadi va ko'pchilik hashoratlarning qanoti og'irlashadi, tabiiyki bu holatda hashoratlar baland ucholmaydi. Ularni ovlash uchun qaldirg'ochlar ham pastlab uchib yurishadi.

MASHHUR BO'KAYOTGAN KUCHUK

Angliyaning maxsus hayvonlarni (saqlovchi) boqib oluvchi joyga Stafforshirs teryer turiga mansub kuchukni olib kelishadi. Britaniyalik veterinarlarning kuchuk o'zini g'alati tutishiga ajablanib qolishadi. Kuchuk o'zini bu xil tutishiga sabab, joyning o'zgarishi deb taxmin qilishdi. Darhaqiqat, kuchuk har bir harakatlanayotgan narsaga tashlanardi. Spirtli ichimligi bor idishlarni olib o'tayotgan kishiga qarab, bor kuchi bilan tashlanayotgan kuchukni ko'rgan veterinarlarning qiziqib, bo'sh aroq idishini oldiga tashlaydilar. Kuchuk bo'sh butulkani yalab-yulqaydi. Shundan so'ng, it o'zini xotirjam sezadi va «yana-yana» deganday veterinarlarga tikilib turadi. Veterinarlar it o'zini g'alati tutganining boisi nimada ekanini bilib olishadi. Tekshirishdan so'ng ma'lum bo'lishicha, it ko'pincha och qolib ketganligi bois spirtli ichimliklarni ichib, ochligi va chanqog'ini bosgan.

Kuchukning turar joyi hozirgacha noma'lum va uni hech kim olib ketgani yo'q. Veterinarlar kuchukka o'ziga xos Viski ismini berishdi. Angliyada (biron marta) bu xilgi (jonivor) alkash kuchuk uchramagan, biroq uni zooensiklopediyasiga kiritish rejalashtirilmoqda.

SH.RISQULOV tayyorladi.

QIZIMGA KIM XARIDOR?

Afrikaning Gana mamlakatida ota-ona qizini balog'atga yetgach, uni chiroyli kiyintirib, yasantirib, qishloq ko'chalarida aylantirib chiqadi.

Qarindosh-urug'lari, yoru-birodarlari ularga hamroh bo'lib, yo'l-yo'lakay qizning go'zalligi, uy-ro'zg'or ishlariga mohirligi, aqliligi haqida baland ovozda ko'cha bo'ylab kuylab boradilar. Qizning balog'atga yetganligi haqida qishloq aholisini shu tarzda xabardor qiladilar.

KELINLAR KO'RGAZMASI

Biz sanoat mahsulotlari ko'rgazmasi, kiyim-kechaklar ko'rgazmasi, texnik qurilmalar va hayvonlar ko'rgazmalari haqida ko'p eshitganmiz. Lekin kelinlar ko'rgazmasi ham borligi haqida hech kim eshitmagan bo'lsa kerak. Afrika qit'asidagi Marokash davlatining Atlas tog'lari etagida joylashgan Imilxil nomli qishloqda har yili kech kuzda kelinlarning uch kunlik ko'rgazmasi bo'lib o'tadi. Mamlakatning turli burchaklaridan turmush qurish istagida bo'lgan suluv qizlar va navqiron yigitlar tuyada, otda, aravada, hatto piyoda yurib Imilxil qishlog'idagi maxsus maydonchaga yig'ilishadi. Ko'rgazma ochilgandan so'ng yigitlar shoshilmasdan, bamaylixtir, sinchiklab qizlarni tomosha qilib, kuzatib chiqishadi. Shu tariqa o'zlariga munosib va yoqqan qizlarni tanlaydilar. Teng-tengi bilan topishgan har bir yigit 20 dirhamdan pul to'lab, nikoh qog'ozini sotib oladilar. Viloyat boshlig'i kelib, hamma kelin-kuyovlarni bir yo'la baravariga nikohlab qo'yadi. Shundan keyin kelinlarning ismi sharifi maxsus daftarchaga qayd qilinadi.

Nikohning rasmiy qismi tugagach, katta o'yin-kulgi, nikoh bazmi va xursandchilik boshlanib ketadi. Nikoh bazmidan so'ng kelin shu yerdan to'ppa-to'g'ri kuyovnikiga yo'l oladi. Kuyovto'ra tuya yoki otda ketadi, uning sevgilisi, suyuqli qallig'i achinarli holatda cheksiz sahro bo'ylab, kuyovto'ra minggan tuyaning ortidan piyoda yurgan holda, bo'lajak uyiga yo'l oladi.

QIZLARGA OSON EMAS...

Yangi Gvineya papuaslarining roro qabilasida balog'atga yetgan qizlar o'tishi shart bo'lgan asosiy sinov - teri ostiga rang o'tkazib, naqsh solishdir, ya'ni tatuirovka qilishdir. Tatuirovka vaqtida badan juda og'riydi, kishi azob chekadi. Bu xalqning tatuirovka qilishi Avstraliya xalqidagi oddiy naqsh solishdan farqli o'laroq, ko'pincha, 6 yil davom etadi. Teri ostida rang o'tkazib, naqsh solish qiz bola 8-9 yoshga yetganda boshlanib, 15-16 yoshda nihoyasiga yetkaziladi. Bu yoshga kelib, qizning a'zoi-badani turli naqsh va chandiqlar bilan limmo-lim bo'lib ketadi. Naqsh solish nihoyasiga yetgach, qiz bola alohida kulbada saqlanadi, bu yerdan faqat bayram boshlangandagina chiqadi. Alohida kulbada yashash juda zerikarli bo'ladi, qiz bu vaqtda, ya'ni bayramgacha turli taom va ichimliklardan o'zini tiyishi lozim. Bayram esa naqsh solish natijasida badanda hosil bo'lgan jarohatlar tuzalib ketgandan keyingina boshlanadi. Bayram boshlanishidan oldin qizning badani cho'chqa moyi va sariq bo'yoq surtib, turli chig'anoqlar, it va to'ng'iz tishlarini taqib bezatiladi. Qiz kulbasidan chiqib, qishloqdagi maxsus ajratilgan maydonni ikki-uch marta aylanadi. Yigitlar bu yerda qizni kutib oladilar. Balog'atga yetgan qiz bilan dastlab yigitlar uchrashadi va qizga qayliqlardek salomlashadi.

LESOTONING SUTO QIZLARI

Lesoto mamlakatidagi suto xalqida qizlarning balog'atga yetganligini sinash ishlari maxsus tayinlangan ayollar nazoratidan o'tkaziladi.

Maxsus tayinlangan ayollardan tuzilgan komissiya yaqinroqdagi suv havzasiga uzuk tashlaydi. Sinovdan o'tuvchi qiz suvga sho'ng'ib, uzukni olib chiqish kerak. Keyingi shartida esa qizlarga dalada dehqonchilik ishlari o'rgatiladi.

Sinov paytida erkaklar qizlardan uzoqroqda bo'lishi lozim. Shu paytda qizga yaqin kelgan yigitlarni komissiya a'zolari kaltaklar bilan savalab, ta'zirini beradilar. Sinash davri yanvar yoki fevralda don ekinlariga o'roq tushganda tugaydi.

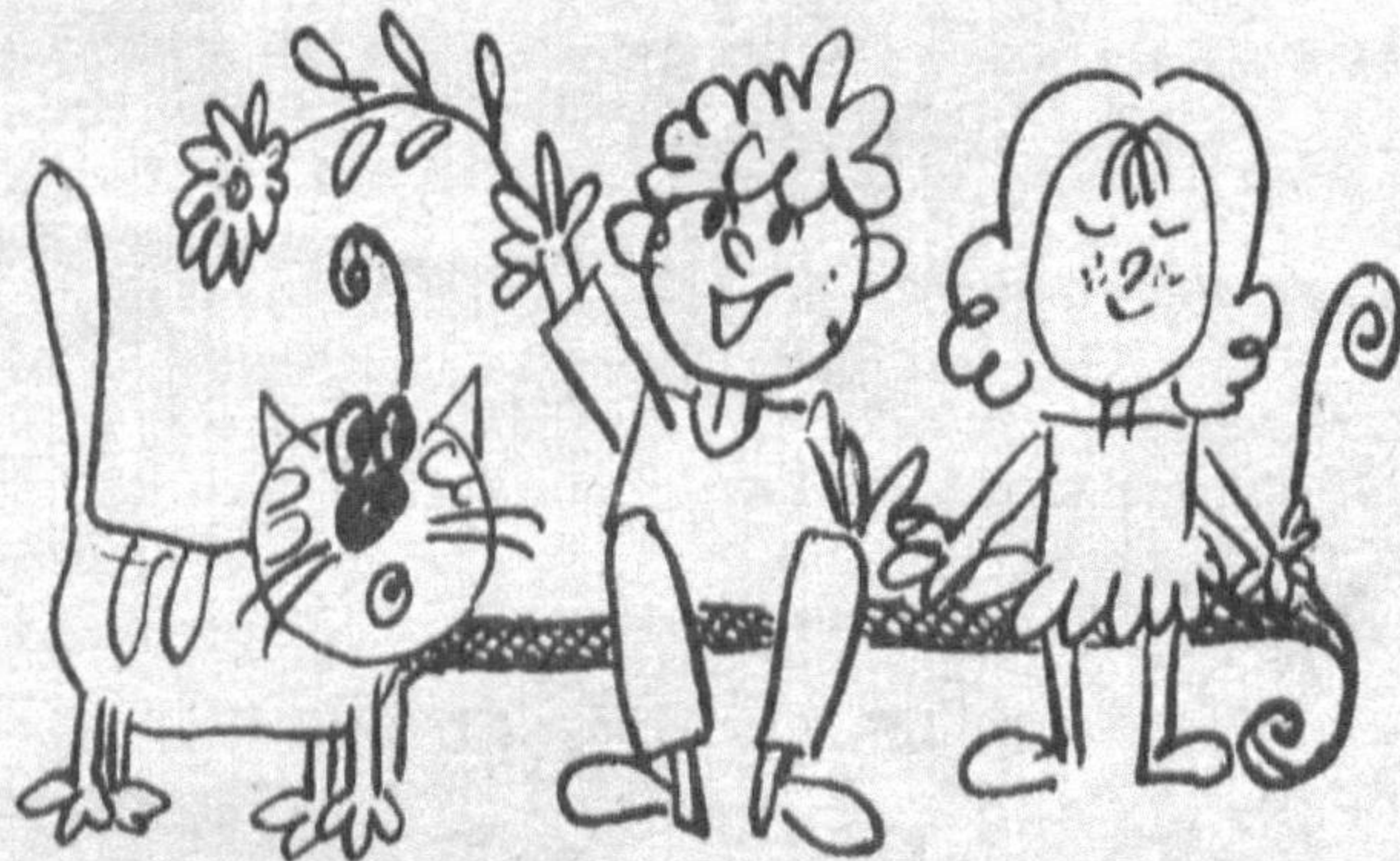
AYOLLAR, UZUN BO'YINLI BO'LMOQCHIMISIZ?

Myanma davlatining tog'li rayonlaridan birida padaunglar qabilasi yashaydi. Ularning ayollari bo'yinlariga g'alati bezak taqishi bilan dunyodagi barcha ayollar ajralib turadi. Padaung ayollari bo'yinlariga misdan xalqalar taqib yuradi. Xalqa yo'g'onligi 10-12 mm. keladigan mis simdan yasaladi. Spiral tarzdgai xalqa yelka bilan tomoqqa tiralib turadi, spiralning balandligi 25-35 santimetrni tashkil qiladi.

Birinchi xalqa qiz bola 7-8 yoshga kirganda taqiladi. Birinchi xalqani taqish katta tantana bilan o'tkaziladi. Xalqa uxlaganda ham olinmaydi. Xalqa tufayli bo'yin umurtqalarining orasi kengayib, bo'yin uzayib ketadi. Bo'yin uzaygan sari xalqalar soni ham ko'payib boradi. Xalqasi juda ko'p, bo'yni nihoyatda uzun bo'lgan ayollar bu hududda eng sohibjamol ayol hisoblanadilar.

Yoshligidan bo'yniga xalqa taqib, bo'yni uzaygan ayollar xalqalarsiz bo'yinlarini tikka tutib turolmaydigan bo'lib qoladilar. Ya'ni, xalqalar olib tashlansa, bo'yin boshning og'irligini ko'tarolmaydi. Og'ir gunoh qilgan ayollarga beriladigan eng qattiq jazo bu - bo'ynidagi xalqalarni olib tashlashdan iborat. Eriga xiyonat qilgan ayolning bo'ynidan xalqalari olib tashlanadi.

Sizni qurshab turgan tabiat turli mo'jizalardan iborat. Uni faqat kuzatish, his qilish kerak. Tabiatni asrash va bezash barchamizning vazifamizdir.

Bolajonlar! Sizning orangizda tabiatga va undagi mo'jizalarga qiziqmaydigan o'quvchilar topilmasa kerak. Shunday ekan, bugungi hamsuhbatimiz tabiatshunos olim Toshtemir Toyloqov bo'ladi. Sinoptik olim haqidagi kengroq ma'lumotni ota-onangiz, buva va buvilaringizdan so'rasangiz ular albatta aytib berishadi. Yoki bo'lmasam Said Ahmadning «Kelinlar qo'zg'oloni» asarini, Abdulla Oripov, Safar Barnoyevning she'rlarini kuzatsangiz, Toshtemir Toyloqov degan ism-familiyaga duch kelasiz.

- Inson tabiatning ishonchli farzandi. Shunga ko'ra u o'z taqdirini insonga berib qo'ygan. Tabiatga hurmat bilan qarash barchamizning burchimizdir. O'zbekistonda ilgarilari ham havo sovuq va iliq kelgan. Ayrim yillarning qish faslida havo juda sovuq bo'lib, qo'p qor yoqqanligi, ko'pgina mevali daraxtlar sovuq urib ketganligi haqida ma'lumotlar bor. Bobolarimiz Amir Temur, Bobur zamonidagi tarixiy manbalarda Xoja Samandar Termiziyni yozishicha, Amudaryo va Sirdaryo suvlari ancha qalin muzlaganligi aytib o'tilgan. Ana shu muzlar ustidan esa askar ot va aravalar daryoning ikkinchi tomoniga bemalol o'tganliklari haqida ham ma'lumotlar bor.

Buning aksi, qish kunlarida havo isib ketganligi ham kuzatilgan. Ma'lumki, mart bahorning ilk oyidir. Bu oyning o'n besh, o'n olti kuni osmonda bulut bo'ladi. Mart oyida bir-ikki marotaba momoqalldiroq kuzatiladi.

Avvalo bulut qanday hosil bo'ladi? Bulutlar dengiz,

o'simlik va nam joylardan suvni bug'lanishi natijasida hosil bo'ladi. Shamollar natijasida uzoq-uzoqlarga olib boriladi. Bulut suvni qanchalik olib qochmasin, uni tabiatdan chetga olib ketolmaydi.

Yer yuzasidan 6

BULUTLAR QANDAY XOSIL BO'LADI?

km. yuqorida hosil bo'lgan bulutlarni yuqori qatlam bulutlari deyiladi. Ular faqat muz kristallaridan tashkil topadi. Bu bulutlardan quyosh nuri ko'rinib turadi yog'ingarchilik yog'maydi.

O'rta qatlam bulutlari yer yuzasidan 2 km.dan 6 km.gacha bo'lgan balandlikda hosil bo'ladi. Ular suv zarrachalari va muz kristallaridan tashkil topadi. Odatda bu bulutlardan ham yog'ingarchilik yog'maydi. Pastki qatlam bulutlarini pastki chegarasi 2 km.dan pastda bo'lib, bulardan yomg'ir yog'adi.

Vertikal tik rivojlangan bulutlar yer yuzasidan 200-500 metr balandlikdan boshlanib, uning yuqori chegarasi 8-10 km. balandlikkacha yetadi. Bu bulutlardan jala va do'l yog'adi.

Bulutlar haqida gap borar ekan, siklon va antitsiklon haqida ham to'xtalsak. Yer yuzasida bir joyda tepaliklar

yoki tog'lar, boshqa bir joyda chuqurliklar yoki jarliklar borligini ko'ramiz. Bizni o'rab olgan atmosferada ham tepalik va chuqurlik joylari mavjud. Tuproqning zichligi havonikiga qaraganda katta bo'lganidan biz uni ko'ramiz. Lekin atmosferadagi tepalik va chuqurlikni biz o'z ko'zimiz bilan ko'rolmaymiz. Uni faqat atmosfera bosimini o'lchaydigan asboblarda yordamida aniqlash mumkin.

Demak, atmosferadagi tepaliklarni, ya'ni bosimi ko'p joylarni antitsiklon, bosimi kam joylarni siklon deyilar ekan. Tog'lardagi toshlar pastlikka harakat qilganidek atmosferani tepalikdagi, ya'ni antitsiklondagi zarrachalari atmosferani chuqurlik tomoniga, ya'ni siklon tomoniga harakat qiladi. Tabiatdagi siklon va antitsiklonlarning hosil bo'lishi yer yuzasi quyosh nuri ta'sirida bir xil isimasligidandir. Suv yuzasi, muzliklar, ekinzorlar, o'rmonzorlar quyosh nuri ta'sirida cho'llar, tog'larga qaraganda kam isiydi.

Havo kam isigan joylar antitsiklon, ko'p isigan joylarda esa siklonlar hosil bo'ladi. Siklonlarda havo oqimi yuqoriga ko'tariladi. Bulutlar hosil bo'ladi. Qor va yomg'ir yog'adi. Antitsiklonlarda esa yuqoridagi havo zarrachalari pastga oqib tushadi. Natijada bulutsiz ob-havo kuzatiladi.

Bizni qurshab turgan tabiat turli mo'jizalardan iborat. Uni faqat kuzatish, his qilish kerak. Tabiatni asrash va bezash barchamizning vazifamizdir.

Feruza ODILOVA yozib oldi.

Muhtaram muharrir!

Respublikamizda ijodkor yoshlar xususidagi g'amxo'rlik mustaqillik oftobida nuraflonlashdi. Yosh iste'dodlarni qo'llab-quvvatlashga muhtaram yurtboshimiz qilayotgan e'tibor mazmunida yetarlicha mehr va havas bor. Ayniqsa, qishloq yoshlari bu mehribonlikdan juda katta umidvor va bahramand.

Sizning e'tiboringizga ilk ijodlari havola etilayotgan Dilafr'o'z, Feruz, Suhrobjonlar Navoiy viloyati, Nurota shahridagi 1-gimnaziyada tahsil olishadi. Har uchalarini bir sinfda - 5-sinfda o'qishadi. Tuman gazetasi bilan muntazam ijodiy aloqada. Ular she'riyatning ilk saboqlarini egallashga orzumand maktab o'quvchilari. Men ularning mashqlaridan ayrim namunalarni sizga yo'llashdan baxtiyorman va umid qilamanki baxtiyorligimni oshirishga siz ham hissa qo'shib, ularning qoralamalarini suvratlari bilan gazetangizda chop ettirasiz.

*Suyundiq MUSTAFOYEV,
Navoiy viloyati, Nurota tumani
«Nigor chorvador» gazetasi muharriri.*

So'ngra esa bahs boylab,
O'yinga tutindilar.
Yong'oqlarni otishib,
Ustidan ko'p kuldilar.

Vali bo'lib peshqadam,
O'z nomini pesh qildi.
Lekin o'yin so'ngida,
Ishidan afsus qildi.

U do'stlikni unutib,
Barin cho'ntakka tiqdi...
Chaqib ko'rsa yutug'in,
Hammasi ham puch chiqdi.

Qissadan hissa shulki,
Inoqlikda ko'p ma'ni.
Yaxshi do'st bo'lib yeydi,
Hatto bitta olmani.

*Suhrob
HAQNAZAROV.*

QUYOSHJON

Tura qol deb.
Jilmaygancha chaqirasan,
Yura qol deb.
Biz chopamiz maktab tomon,
Yugurgancha.
Mehnat qilar odamlar ham,
Ulgurgancha.
Nurlaringdan bo'y cho'zadi,
Maysalar ham.
Go'zallikka burkanadi,
Dalalar ham.
O'ynab hali charchamadim,
Men bilan qol.
Sirlarim ko'p aytadigan,
Sen quloq sol.
Quyoshjonim, hech botmagin,
Ko'rgim kelar.
Tog' ortiga ketib qolma,
Degim kelar.

NUROTAM

Har kun erta turaman,
Yurtim tonging ko'raman.
Jamolingga to'yaman,
Mening ona Nurotam.
Chashmang suvi ming shifo,
Ichsang, dardingga davo.
Havolaring musaffo,
Mening ona Nurotam.
Ollahning nurin olgan,
Yetti iqlim bilolgan.
Xalqi rahmat ololgan,
Mening ona Nurotam.
Ta'rifing Makkaga teng,
Mehmonga bag'rimiz keng.
Chorvador ota kasbing,
Mening ona Nurotam.
Tarixingdir ming yillik,
Ochilmagan tilsimdek,
Men bilmagan ko'p sirlik,
Mening ona Nurotam.
Bag'ringda o'sdik bizlar,
Baxtiyor o'g'il-qizlar.
Sevinchdan porlar yuzlar,
Mening ona Nurotam.
Maqsadim: yurtim seni
Avaylash burchim meni.
Gullab, yashna har kuni,
Mening ona Nurotam.

*Dilafr'o'z
BAHRIDDINOVA.*

BUG'DOY

Men bug'doyman — mo'l konman,
Ter to'kkanga xirmonman.
Kimki qochsa mehnatdan
Unga nonmas, armonman.

KITOB

Kitob bilimning koni,
Ma'rifatning mezoni.
U bilan do'st tutinsang,
Qolmagay dil armoni.

TURNALAR

Oftob kulib chiqqanda,
Gullar yayrab balqqanda
Sevinishib quvnaymiz,
Turnalarni kuzatib.
Shoshma deymiz, pastlab uch,
Yurtimizni sevib quch.
Shodlanib yayraylik biz,
Seni yo'lga kuzatib.

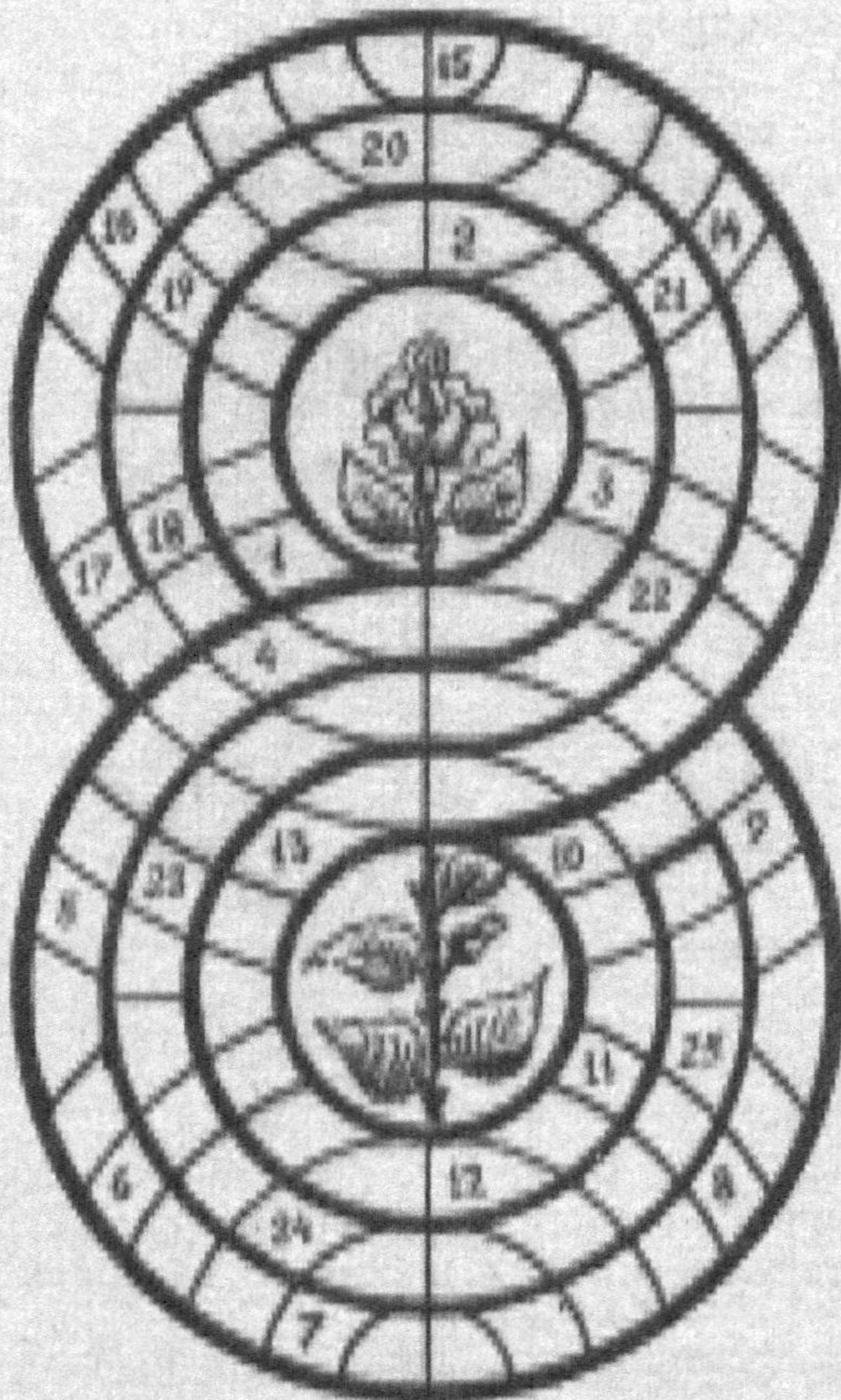
YONG'OQ O'YINI

Yong'oqzorga borishdi,
Vali, Anvar, To'ralar.
CHo'ntagini to'ldirib,
Yong'oq terdi jo'ralar.

KETMA-KETLIKDA: 1. Ayollar yaxshi ko'radigan gul. 2. Xushro'y, dilbar. 3. «Mehrobdan chayon» romani qahramoni. 4. Olim va fozila ayol. 5. Bayram. 6. Ayollar bayrami nishonlanadigan oy. 7. Afsonaviy qahramon ayol. 8. Ayollar jurnali. 9. Chingiz Aytmatovning «Sarvqomat dilbarim» qissasidagi obraz. 10. Tog' guli. 11. «... borki, olam munavvar». 12. Latif, go'zal ma'nosini bildiruvchi qizlar ismi. 13. O'zbekiston xalq raqs ustasi. 14. Farishta. 15. Nodirabegimning tahalluslaridan biri. 16. Yozuvchi ayol. 17. Onalar qo'shig'i. 18. Otaning opasi yoki singlisi. 19. Otabekning onasi Kumushga bergan sifati. 20. O'zbekistonlik tennischisi qiz (ism). 21. Qizlarni yashnatadigan milliy mato. 22. Xotin-qizlarning yozgi yengsiz ko'ylagi. 23. O'zbek mumtoz shoirasi. 24. Oilali, bola-chaqali ayol. 25. Ayollar taqinchog'i, inju.

*Tuzuvchi: Toshkentdagi 229-maktab
o'quvchisi Sherzod ZOYIROV*

23 fevraldagi chaynordning javoblari:

1. Andijon. 2. Nochor. 3. Rahmat. 4. Tuhfa. 5. Atmosfera. 6. Afsus. 7. Sarob. 8. Bahs. 9. Sarinsoq. 10. Qobusnoma. 11. Amiriy. 12. Yo'qsil. 13. La'l. 14. Larza. 15. Ajniëz. 16. Zolushka. 17. Ark. 18. Kaliforniya. 19. YAëv. 20. Vaqt. 21. Taqir. 22. Rovoch. 23. Chaman. 24. Nola. 25. Tafakkur. 26. Ring. 27. Diënat. 28. Tasodif. 29. Fitrat. 30. Tanobchilar. 31. Rebus. 32. Start.

TONG YULDUZI

O'zbekiston bolalari
va o'smirlarining
gazetasi

Muassislar:
O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
DAVLAT MATBUOT
QO'MITASI,
O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
XALQ TA'LIMI
VAZIRLIGI,
«SOG'LOM AVLOD
UCHUN» XAYRIYA
JAMG'ARMASI

BOSH MUHARRIR:
Umida ABDUAZIMOVA
TAHRIR HAY'ATI:
Shuhrat AHMEDOV,
Jamoliddin FOZILOV,
Oynisa
MUSURMONOVA,
Komil YUSUPOV,
Mukarrama
MURODOVA,
Sunnatilla QO'ZIYEV,
Ergashvoy SARIQOV.

Noshir
«Ijod dunyosi»
nashriyot uyi

Gazeta «Ijod
dunyosi» nashriyot uyi
kompyuter bo'limida
terib sahifalandi.
Hajmi A-3, 2 bosma
taboq.
«Sharq» nashriyot-
matbaa aksiyadorlik
kompaniyasida 50100
nuxxada ofset usulida
bosildi.
Korxona manzili:
«Buyuk Turon»
ko'chasi, 41.
Buyurtma - F-2293
Gazetani
Gulchehra
SA'DULLAEVA
sahifaladi.
Navbatchi: Feruza
ODILOVA

Ro'yxatdan o'tish
tartibi № 000137
Manzilimiz 700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi,
30-uy.

Tel: 144-62-34.